

Kinnitatud Alajõe Vallavolikogu

14.10.2014. a määrusega nr 18

ALAJÕE VALLA ARENGUKAVA

2015 – 2022

2014

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Alajõe valla olukorra analüüs	5
Piirkonna ajalugu ja kultuuripärand	5
Geograafiline asend.....	6
Elanikkond	8
Rahvaarvu prognoos	11
Sotsiaalne infrastruktuur.....	12
Sotsiaaltoetused ja teenused	12
Tervishoiuteenus	13
Haridus	14
Kultuur ja vabaaeg.....	14
Sotsiaalse infrastruktuuri (SI) teenuste kättesaadavus.....	15
Elukeskkond.....	17
Looduskeskkond	18
Kaitsealad ja kaitstavad objektid.....	18
Eluase ja elamismiljö	19
Miljöväärtuslikud hoonestusalad ja üksikobjektid.....	19
Põhjavesi	20
Maakasutus	20
Puhke- ja haljasalad.....	20
Tehniline infrastruktuur	23
Teedevõrk ja transport.....	23
Sadamad.....	24
Kommunikatsioon	25
Vee- ja soojamajandus	25
Jäätmekäitlus.....	26
Majandus.....	27
Ettevõtlus	27
Valla juhtimine	29
Investeeringud.....	30
Koostöö ja partnerid.....	30
2. Valla SWOT analüüs ja arengustrateegia	32

Visioon.....	32
Missioon.....	32
Alajõe valla SWOT-analüüs.....	32
Arengueesmärgid.....	34
Elanikkond.....	34
Sotsiaalne infrastruktuur.....	35
Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid.....	35
Haridus.....	37
Kultuuri ja vaba aja veetmise võimalused.....	37
Elukeskkond.....	39
Tehniline infrastruktuur.....	41
Ettevõtlus.....	42
Valitsemine.....	44
3. Investeeringute kava.....	45

SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse arengukava koostamise õiguslik alus on kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, mille § 37 kohaselt peab igal kohalikul omavalitsusel olema arengukava. Arengukava ajaline ulatus peab seaduse kohaselt hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat või kohaliku omavalitsuse varaliste kohustuste perioodi. Alajõe valla arengukava ja investeeringute kava on koostatud aastani 2022.

Eelneva arengukava periood oli 2012-2020. Eelneva perioodi hindamiseks analüüsiti arengukava realiseerimisplaani ja tegevuskava teostatavusmäära. Üldine hinnang arengukava täitmise kohta on halb. Realiseerimisplaani elluviimise käigus tekkinud probleemidena s.t tegevustest ja ajakavast kõrvalekaldumise põhjustena, toodi välja rahaliste vahendite puudumine ja paljude eesmärkide muutmine arendustegevuse ülepolitiseerimisega. Eelnevast arengukava perioodist on ületatud järgmisesse perioodi vastavalt 02.09.2014 toimunud avalikul uue arengukava koostamise arutelul kokkulepitud tegevused ning need on kantud ka investeeringute kavasse. Käesolev arengukava on Alajõe valla pika- ja lühiajalise arengu eesmärgi määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab tehnilise, sotsiaalse ja majandusliku keskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisega ja koordineerimisega.

Arengukava koostamisel ja muutmisel on lähtutud omavalitsuse arengukavade koostamise meetodikast, mida on kirjeldatud Siseministeeriumi välja antud käsiraamatus „Arengukaval põhinev kohaliku omavalitsuse arendustegevus“.

Arengukava täiendamise käigus tugineti olemasolevate strateegiliste riigiüleste ja riiklike ning maakondlike arengudokumentide analüüsile ja lähtuti valla üldplaneeringust. Arengukava koostamise käigus uuendati põhjalikult olemasoleva olukorra kirjeldust ja valla SWOT-analüüsi, sõnastati valla valdkondade lõikes valla eesmärgid, nende saavutamise tegevused ning mõju hindamise indikaatorid. Töö viimases osas on toodud ära prioriteetsemad investeeringud aastateks 2015-2022.

Arengukava on üles ehitatud kolmes osas.

1. Olemasoleva olukorra analüüs.
2. Valla SWOT-analüüs ja arengustrateegia.
3. Investeeringute kava

1. ALAJÕE VALLA OLUKORRA ANALÜÜS

PIIRKONNA AJALUGU JA KULTUURIPÄRAND

Peipsi rannaalade püsiv asustatus tekkis ajaloolistel andmetel 7. sajandil. Eestlaste lähedane hõimurahvas vadjalased rändasid siinsetele aladele 7. ja 12.-13. sajandil kahe lainena teiselt poolt Peipsit. Läbi aegade sidus piirkonda eelkõige korilus. Peipsi järve kalarohkus on tinginud kalurikülade tekke ja kalastamise traditsioonide jätkumist tänaseni. Mõisaaegsed rannakülad olid enamikus kaluritest vabadikkude külad. Kalurid-vabadikud andsid mõisnikele kindlaksmääratud koguses ja liigis kalu ja võisid kalapüügist ülejääva aja kulutada oma äranägemise järgi. Tol ajajärgul väljakujunenud kalasadamad on kasutuses praegugi – Lohusuus, Rannapungerjal, Alajõel ja Vasknarvas. Kalatööstus ongi olnud piirkonna peamine tööstusharu. Postimaantee kulgemine mööda Peipsi kallast oli ühendavaks liiklussooneks Mustveest Vasknarvani. Antud tee on suures osas kasutuses tänapäevani.

Järgnevalt on välja toodud ajaloo- ja kultuuripärandi eristuv ressurss Alajõe vallas

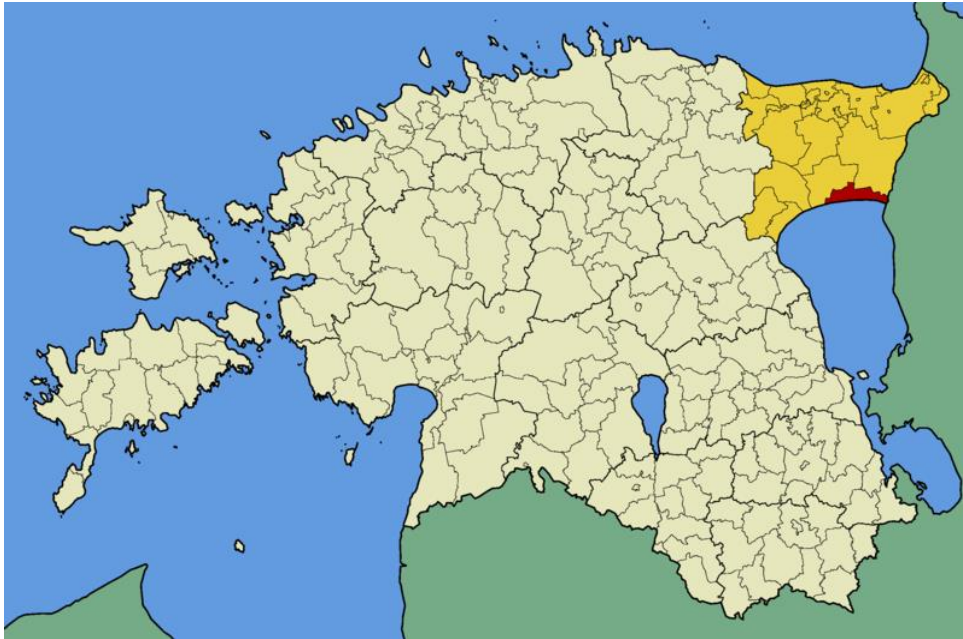
Vallale on iseloomulikud piki rannikut kulgevad väikeste majapidamistega vene kalurikülad ja suvitusasulad.

Olulisemad ja eristavamad rajatised on:

- muulid Narva jõe lähtes – takistavad jõesuudme ummistumist ja kaitsevad üleujutuste eest;
- Vasknarva ordulinnuse varemed (1349);
- Vasknarvas Prohvet Eelija õigeuskirik ja klooster, mis kuulub Kuremäe nunnakloostrile (19. saj.) ja on praeguseni kasutuses;
- Alajõe Jumalaema Sündimise kirik 19. sajandi lõpust.

GEOGRAAFILINE ASEND

Alajõe vald asub Ida-Viru maakonna lõunaosas ning tema pindala on 109,61 km². Alajõe vald laiub piki Peipsi järve rannikut Uuskülast kuni Narva jõe lähteni, piirneb Illuka ja Iisaku valdadega. Piki rannikut kulgevad metsaga kaetud liivaluited, mis põhjaosas muutuvad soiseks tasandikuks.

Alajõe valla asukoht.

Valla keskuseks on Alajõe küla, mis asub 44 km kaugusel maakondlikust keskusest Jõhvist. Lähimaks linnaks on 37 km kaugusel asuv Mustvee. Valla 7 küla - Uusküla, Katase, Alajõe, Karjamaa, Remniku, Smolnitsa ja Vasknarva moodustavad kompaktsed asustusalad.

UUSKÜLA asub Peipsi järve põhjarannikul Ida-Virumaa Alajõe vallas Katase külast läänes. 1937. a kuulus Uusküla Virumaa Iisaku valda.

KATASE KÜLA asub Peipsi järve põhjarannikul, Ida-Virumaa Alajõe vallas Alajõest läänes. 1934. a kuulus küla (Katase) Virumaa Iisaku valla koosseisu. Kohalike vaatamisväärsuste hulka kuulub Katase kadakas.

ALAJÕE KÜLA asub Peipsi järve põhjarannikul Alajõe suudmes. Alajõe küla kuulus Virumaa Iisaku valda. Käesoleval ajal allub küla administratiivselt Ida-Virumaa Alajõe vallale. Alajõel on säilinud ja tegutseb õigeusu Jumalaema Sündimise kirik (sisseõnnistatud 1889. a). Alajõe üheks vaatamisväärsuseks on Peipsi rannaala kõrged liivaluited.

VASKNARVA KÜLA asub Narva jõe vasakul kaldal kohas, kus jõgi Peipsi järvest välja voolab. Küla vaatamisväärsuseks on Õigeusu Prohvet Eelija kirik, mis on restaureeritud ja tegutseb praegu Kuremäe nunnakloostri alluvuses. Lisaks on ehitatud kaasaja tingimustele vastav piirivalvekordon. Kohalike huviväärsuste hulka kuuluvad ka muistse linnuse varemed. Administratiivselt kuulub Vasknarva küla Ida-Virumaa Alajõe valla koosseisu.

Alajõe valla arengukava

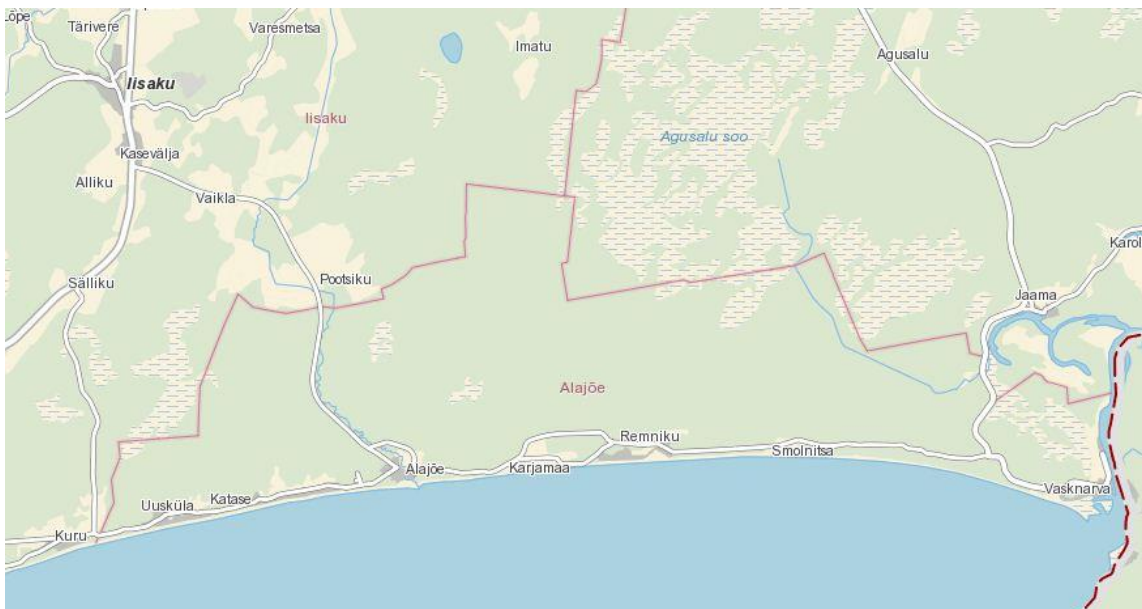
2015 - 2022

SMOLNITSA KÜLA asub Ida-Virumaa Alajõe vallas Peipsi järve põhjarannikul, 9 km Vasknarvast lääne pool. 1936. a välja antud «Eesti Entsüklopeedia» andmetel kuulus küla Virumaa Vasknarva valda. Kohalike vaatamisväärsuste hulka kuulub kuni 15 m kõrgune Peipsi järve luitestik.

REMNIKU KÜLA asub Ida-Virumaa Alajõe vallas Peipsi järve põhjarannikul, Smolnitsast 3 km läänes. 1936. a kuulus Remniku küla Virumaa Vasknarva valda.

KARJAMAA KÜLA asub Ida-Virumaa Alajõe vallas Peipsi järve põhjarannikul, Remnikust 3 km lääne poole. 1937. a «Eesti Entsüklopeedia» järgi kuulus küla (Vogana) Virumaa Iisaku valda.

Osa vallast on Eesti-Vene riigipiiriks. Piir kulgeb vahetult mööda Narva jõge, mis saab alguse Peipsi järvest Vasknarva külas.

Alajõe valla külad.

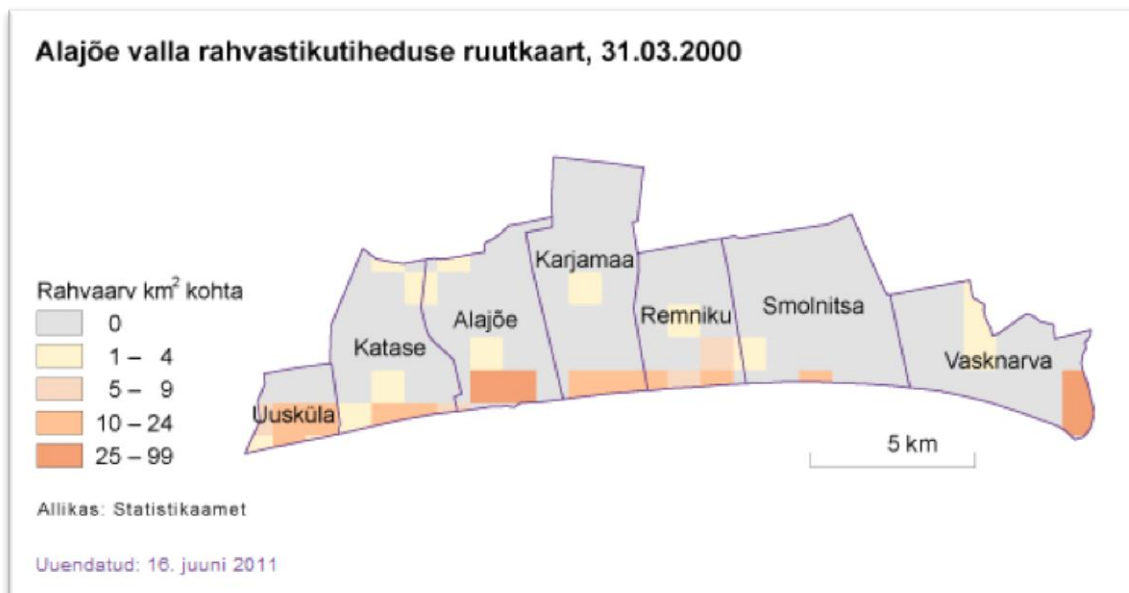
ELANIKKOND

Peipsi järve läänekaldal elavad põliselt eestlased, vene vanausulised ja vene õigeusklikud. Alajõe vald on monorahvuseline – enamik elanikest venelased, kellel on Eesti kodakondsus. Rahvastiku paiknemine valla territooriumil on ebahühtlane. Vallas on 01.09.2014 seisuga registreeritud kokku 617 elanikku, alaliselt elab 390 inimest. Valla elanikkond jaotub külade lõikes järgnevalt (Tabel 1): Uusküla 10 %, Katase 17 %, Karjamaa 6 %, Remniku 16 %, Smolnitsa 2 %, Vasknarva 17 %, Alajõe 32 %.

Tabel 1. Alajõe valla elanikkonna jaotumine külade lõikes (01.09.14 seisuga)						
Küla	Elanike arv	sh mehed	naised	sh pensionärid	Lapsed	Tööealised
Alajõe	186	108	78	54	6	126
Vasknarva	112	67	45	33	3	76
Karjamaa	38	22	16	11	6	21
Remniku	90	55	35	15	4	71
Smolnitsa	13	8	5	2	2	9
Katase	104	57	47	27	7	70
Uusküla	63	35	28	26	2	35

Allikas. Elanike register (01.09.2014)

Alajõe valla asustustihedus on 2,7 in/km² (Tabel 2), mis on väiksem Ida-Virumaa maavaldade keskmisest (6,9 in/km²). Selle põhjuseks on valla territooriumil asuvate metsade rohkus. Leidub ka mõningal määral märgalasid, mis koos metsadega hõlmavad väga suure osa valla territooriumist (90%). Elanikkond on koondunud valla suuremate asulate ümbrusesse.

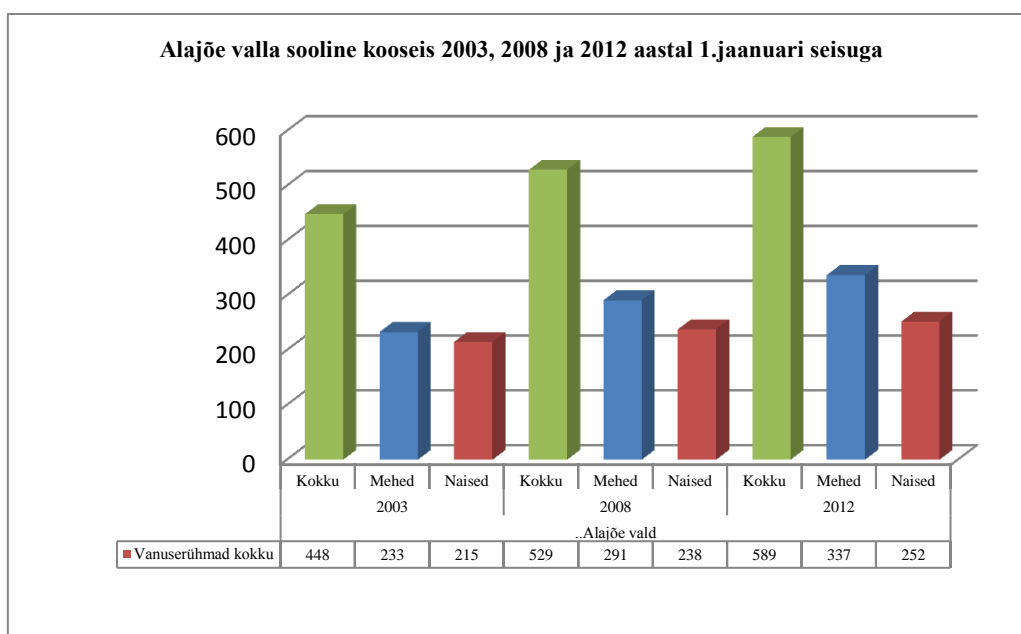

2003	2008	2012	2014
3,5	3,0	2,7	3,6

Allikas. Statistikaamet (7.02.2014)

Elanike arv on viimase 11 aastaga vaikselt tõusnud 448-lt 617-le (1,4 korda suurem muutus võrreldes eelmise perioodiga). Rahvastiku kasvu tendents on võrreldes Eestis keskmisega (-0,2%) suurem – vahemikus 2003 – 2008 1,18 korda ja 2008-2012 1,13 korda. Võrreldes naabervaldadega on rahvastikuarv üldiselt positiivselt kasvav: Illuka (2003 – 1134; 2008 – 1036; 2012 – 968); Iisaku (2003 – 1452, 2008 – 1357, 2012 – 1235).

Naisi on rahvastikust 41% ehk siis on naiste arv võrreldes 2008. a ja 2012. a näitajatega natukene langenud.

Allikas. Statistikaamet (1.01.2012)

1. jaanuari 2014. a seisuga moodustavad lapsed ja noored vanuses 0-19 a 5% elanikkonnast, tööealisi (20-60 a) inimesi on 63% ja peaaegu pensioniealisi 60-65 ning -85 ja vanemaid 32%. Võrreldes aastatega 2003-2012 on pidevalt vähenenud laste ja noorte ning 60. ja vanemate osakaal, kasvanud on tööealiste osakaal.

Aasta	Kokku	0-19	%	20-59	%	60-85 ja vanemad	%
2003	448	37	8	211	47	200	45
2008	529	36	7	319	60	174	33
2012	589	34	6	365	62	190	32
2014	390	19	5	247	63	164	32

Allikas. Statistikaamet (1.01.2014)

Ülalpeetavate protsent (moodustab 37 % rahvastikust ehk elanikkond vanuses 0-18 a ja 65 a - 145) on rohkem kui Eestis (36,6 %) ja Ida-Virumaal (34,6 %) keskmiselt. Naaberomavalitsustega (Iisaku ja Illuka) võrreldes on ülalpeetavate määr madalam.

Tabel 4. Alajõe valla loomulik ja mehaaniline iive; töötus

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2013
Rahvaarv, 1.01	448	453	448	554	536	529	505	715	639	390
Elussünnid	2	0	1	1	3	1	1	1	...	0
Surmad	9	14	17	8	9	9	18	8	...	10
Sisseränne	17	27	150	21	36	13	279	22	...	52
Väljaränne	8	19	28	32	37	34	53	92	...	2
Ülalpeetavate määr	65,3	71,6	75,0	53,5	56,3	53,3	52,1	33,1	36,0	67,4
Registreeritud töötud	...	...	25	25	24	25	37	41	47	26
Demograafiline tööturusurveindeks¹	0,33	0,39	0,41	0,34	0,30	0,23	0,20	0,19	0,16	0,23

Allikas. Statistikaamet (1.01.2014)

Loomulik iive on negatiivne ning selle paranemise trendi ei ilmne. Valla rahvastiku arvu muutumise suureks anomaaliaks on üliposiitivne mehaaniline iive valimiste aastal 2009 – sisseränne 279 inimest. Kui varasematel aastatel on valda elama asunud keskmiselt 44 inimest aastas, siis 2009. aastal oli see arv pea 6 korda rohkem. 2010. aastal on see eest olnud väljarände arv keskmisest ligi kaks korda kõrgem. Seetõttu on raske hinnata tegelikku mehaanilist iivet Alajõe vallas. Valla arengu seisukohast on siiski oluline peatada vallast lahkumine ja kujundada Alajõe vallast atraktiivne ja inimsõbralik elukeskkond mujalt tulijatele.

31.12.2013. a seisuga oli Alajõe vallas kokku registreeritud 35 töötut. 31.07.2014. a. seisuga 26 töötut. Tööealisi inimesi on vallas 1.08.2014 seisuga 419. Töötuse määr on seega 6,2%², mis on hetkel madalam kui Eesti keskmine, kuid kõrgem võrreldes naabervaldadega.

Demograafiline tööturusurveindeks on aasta aastalt vähenenud. 2011. aastal oli see 0,16, mis on viimase kümne aasta kõige madalaim demograafilise tööturusurve indeksi näitaja.

¹ Demograafiline tööturusurve indeks iseloomustab analüüsitava tööjõuturu tulevikutrendi ceteris paribus tingimustel. Demograafiline tööturusurve indeks, mis arvutatakse 5–14-aastaste ja 55–64-aastaste vanusrühmade suhtena, näitab tööturule saabujate osatähtsust võrreldes tööturult lahkujatega. Kui demograafilise tööturusurve indeks on suurem kui 1, võib prognoosida tööjõu pakkumise suurenemist. Ja vastupidi: 1-st väiksem indeks prognoosib tööjõupuuduse tekkimise võimalust. Indeks on loomulikult mõneti ebatäpne, sest tööjõu pakkumist mõjutab ka piirkonnast välja- ja sisseränne, mida on keeruline prognoosida.

² Tasakaalulise tööpuuduse määra hinnangud on erinevad, kuid selline, mis suurt inflatsiooni tõusu kaasa ei too, on umbes 6-7 protsenti. See on üpris normaalne olukord, sest osa inimesi lahkub ja otsib uut töökohta. Selline tase on majanduse tervisele hea.

RAHVAAARVU PROGNOOS

Ida-Virumaa rahvastikutrendid on olnud jätkuvalt negatiivsed. Rahvaarvu langus pole pidurdunud ning tõenäoliselt ei pidurdu ka lähitulevikus. 80-ndate lõpu „beebibuumi“ põlvkonnale järgnevad oluliselt väiksemaarvulised vanusegrupid, mis prognoositult loovad olulise demograafilise probleemi lähikümnendil. Ehk siis noori tööealisi, kes peavad üleval pidama vanemat põlvkonda (läbi maksude), saab olema oluliselt vähem kui ülalpeetavaid. Seetõttu muutub eriti oluliseks noorte suutlikkus olla efektiivne ja kõrge tootlikkusega.

Tingituna 1980ndate lõpuaastate suurearvuliste aastakäikude jõudmisest aktiivsesse sünnitusikka, on võimalik lähimal kümnel aastal eeldada sündide arvu püsimist enamvähem stabiilsel tasemel. Samas võib eriti just nooremapoolsete inimeste (sh koolilõpetajad) väljaränne tuua ajaliselt lähemale karmi reaalsuse sündide arvu jätkuva languse näol.

Vastavalt Alajõe valla 2008. aasta Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukavas koostatud prognoosile, kus arvestati Alajõe valda tehtud detailplaneeringuid, on prognoositavad elanike arvud aastaks 2035 järgmised:

Tabel 5. Elanikkonna prognoos Alajõe valla projektipiirkondades	
Asula	2035
Uusküla	270
Katase	350
Alajõe	443
Karjamaa	334
Remniku	470
Vasknarva	480

SOTSIAALNE INFRASTRUKTUUR

SOTSIAALTOETUSED JA TEENUSED

Kohaliku omavalitsuse poolt valla puudustkannatavatele elanikele osutatavat sotsiaaltoetuse süsteemi reguleerib Alajõe Vallavolikogu 27.04.2014 määrus nr 14 „Alajõe valla täiendavate sotsiaaltoetuste maksmise kord“, mille alusel makstakse alljärgnevat toetuseid:

- 1) lapse sünnitoetus;
- 2) matusetootus;
- 3) juubelitoetus;
- 4) jõulutoetus;
- 5) koolilõuna toetus;
- 6) koolitoetus;
- 7) toetus küttepuude ostmiseks;
- 8) ravimitootus;
- 9) Tšernobõli toetus;
- 10) huvikooli kohamaksu tasumise toetus;
- 11) lisatoetused.

LAPSE SÜNNITOETUS makstakse lapse emale või isale 320 euro ulatuses tingimusel, et lapsevanemad (üksikema korral lapsevanem) on olnud rahvastikuregistri järgselt Alajõe valla pidevad elanikud vähemalt üks aasta enne ja pärast lapse sündi ning lapse elukohaks on sünni registreerimisel Alajõe vald. Sünnitoetust makstakse iga elavalt sündinud lapse kohta. Sünnitoetus makstakse välja kahes osas: 50% toetusest lapse sündimisel ja 50% toetusest lapse üheaastaseks saamisel.

MATUSETOETUS 96 eurot makstakse surma hetkel Alajõe valla elanikuna rahvastikuregistrisse kantud isiku surma korral matuse korraldajale surmatõendi koopia ja avalduse esitamisel.

JUUBELITOETUS 13 eurot makstakse juubeli puhul alates 70. eluaastast iga viie aasta järel.

JÕULUTOETUS kuni 25 eurot iga lapse kohta määratakse sotsiaalspetsialisti koostatud nimekirja alusel: kahe- ja enamalapselistele peredele; üksikvanematele. Lapsed vanuses 0-16 aastat, kes on kantud rahvastikuregistrisse Alajõe valla elanikuna, saavad kuni 15 eurot maksva jõulupaki Alajõe rahvamajas toimuval jõulupeol. Jõulutoetust kuni 25 eurot määratakse Alajõe valla vanaduspensionäridele sotsiaalspetsialisti koostatud nimekirja alusel.

KOOLILÕUNA TOETUS. Koolilõuna riikliku toetuse summat ületav osa hüvitatakse kõikide Alajõe valla põhikooli ja gümnaasiumi õpilastele vallaeelarvest.

KOOLITOETUS. Esimesse klassi mineva lapse vanemale makstakse koolitoetust 32 eurot. Üldharidust või kutsekeskharidust omandavatele õpilastele ning 1. klassi minevatele lastele makstakse koolitarvete ostmiseks koolitoetust 64 eurot aastas.

Põhikooli, gümnaasiumi või kutsekooli (kutsekeskharidus või kutseharidus põhikooli baasil) lõpetajale makstakse kooli lõpetamisel koolitoetust 32 eurot.

TOETUS KÜTTEPUUDE OSTMISEKS määratakse mittetöötavatele üksikutele vanadus- ning töövõimetuspensionäridele, kes ei oma ega ole võõrandanud metsamaad (müünud, kinkinud, teinud kellegi kasuks testamenti vms). Toetuse suurus kalendriaastas on kuni 64 eurot.

RAVIMITOETUS. Töövõimetus- ja vanaduspensionäridele ning puudega lastele hüvitatakse ravimite maksumus kuni 20 eurot kalendriaastas. Hüvitamisele kuuluvad retseptiravimid.

TŠERNOBÕLI TOETUST 64 eurot makstakse üks kord aastas Tšernobõli AEJ avarii likvideerimisest osa võtnud isikutele.

HUVIKOOLI KOHAMAKSU TASUMISE TOETUS. Huvikoolis õppimise toetust kuni 100 eurot kuus on õigus taotleda iga huvikoolis õppiva lapse kohta.

LISATOETUSED.

Ühekordset õnnetusjuhtumi toetust kuni 500 eurot on õigus taotleda isikul, kes on sattunud raskesse majanduslikku olukorda õnnetusjuhtumi (raske haigus, loodusõnnetus, tulekahju, kuriteo ohvriks langemine, õnnetusjuhtum) või muu ettenägematu asjaolu korral. **Õppetoetust** kuni 100 eurot võib määrata väljaspool Ida-Viru maakonda üldharidust või kutsekeskharidust omandavatele lastele, kelle vanemad on töövõimetuspensionärid või pikaajalised töötud. Õppivate noorte **sõidutoetust** kuni 60 eurot kuus võivad taotleda need üldhariduskoolide õpilased, kellele vallavalitsus ei ole korraldanud koolitransporti.

Toimetulekutoetus- makstakse üksi elavale isikule või perekonnale, kelle kuu netosissetulek jääb pärast eluasemega seonduvate kulude tasumist alla Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud toimetulekupiiri. 2014. aastal toimetuleku piir on 90 eurot esimese pereliikme kohta ja iga järgnev pereliige – 72 eurot kuus.

1.09.2014 seisuga maksab Alajõe vald toimetulekutoetust 10 perele, sh 12 töötu(te)ga, 1 lastega pere, ühetäiskasvanuga peresid 8. Leibkonnaliikmete arv kokku on 20, sh 2 last, 14 töötut.

TERVISHOIUTEENUS

Alajõe vallas on pensionäre kokku 287, kellest vanaduspensionäre on 210. Ülejäänud on kas töövõimetus-, toitjakaotus- või rahvapensioni saajad. Puudega inimesi on vallas 98, kellest 21 on keskmise puudega, 58 raske puudega, 18 sügava puudega. Puudega lapsi on 1.

Alajõel on arsti vastuvõtu kabinet. Arst võtab vastu kaks korda nädalas. Ratastooliga on võimalik siseneda vaid meditsiinipunkti. Ratastooliteed üldiselt vallas puuduvad. Samuti on piiratud ratastooliga pääsemine randa.

Alajõe vallas on olemas sotsiaalelupinnad: 1 korter ja pool maja (Valla 4). Teisi tervishoiuteenuseid Alajõe vallas ei ole. Lähim apteek, hambaravi kabinet, perearstikeskus ja hooldekodu, asuvad Iisaku vallas. Lähim lastekodu asub Kiiklas Mäetaguse vallas. Lähim

naiste varjupaik ja rehabilitatsioonikeskus asuvad Jõhvis. Uuskülas avati valla esimene eakate päevakeskus 2012. a.

HARIDUS

Kuna 1.09.2014 seisuga on vallas koolilaste arv 20, ei ole oma õppeasutuse loomine otstarbekas. Alajõe kohalik omavalitsus tagab koolilastele regulaarse transpordi Iisaku ja Lohusuu koolidesse. Iisakus on olemas nii gümnaasium kui ka lasteaed, Lohusuu on kakskeelne lasteaed-põhikool. Iisaku Gümnaasiumi hoones asub ka õpilaskodu. Majutus toimub 2- ja 3-kohalistes tualeti ja pesemisvõimalusega tubades gümnaasiumi hoone ühes osas, kokku on 26 kohta.

Lähim huvikool on Iisaku Kunstide Kool, kus õpetatakse järgmiseid erialasid: klaver, akordion, kannel, plokkflööt, tants ja kunst.

Eelkooliealisi lapsi on vallas 1.09.2014 seisuga 6.

KULTUUR JA VABAAEG

Alajõe vallamaja kõrval (Valla 8, Alajõe küla) asub laste mänguväljak. Mänguväljakul on 2 liivakasti, rippkiik, kaalukiik, kaks vedrukiiku ja mängumaja. Spordiplatsid, võimla ja huvikeskus vallas puuduvad. Lähim võimalus vastavate teenuste tarbimiseks on Iisaku vallas, kus on olemas kaasaegsed võimalused spordiga tegelemiseks: täismõõtmets välistaadion, kaasaegne spordisaal, suusarajad, kooli hoones jõusaal, rulluisurada jne.

Lähim noortekeskus asub Iisakus, transporti sinna korraldatud ei ole. Vaba aja veetmise organiseeritud kohaks on rahvamaja, kus toimub regulaarselt laste loomeringi töö. Rahvamajas viiakse läbi ka palju traditsioonilisi kultuuriüritusi: vastlapäev, vabariigi aastapäev, jaanipäev, jõulud. Näituseid korraldatakse 1 kord aastas. Teatrit teevad omad inimesed – külalisteatrid ei ole kutsutud. Tantsusaalina kasutatakse rahvamaja saali. Samas hoones asub ka valla raamatukogu, mille teenuseid kasutas 31.12.2013 seisuga 155 lugejat. Raamatukogu ei külasta mitte ainult valla elanikud, vaid ka teiste valdade elanikud ja suvitajad.

Tabel 6. Alajõe raamatukogu kasutatavus	Töötajate arv	Lugejate arv	Külastuste arv	Laenutuste arv	Raamatuid fondis
Alajõe Raamatukogu	0,6	155	790	3578	11049

Kui rahvamaja seisukord on üldiselt rahuldav, siis raamatukogu ruumid on halvas seisukorras. Üheks vaba aja organiseerimise probleemiks on asjaolu, et rahvamaja ei ole valla omandus ning hoone kasutamise kohta ei ole sõlmitud kasutuslepingut. Seoses sellega tekib lähemal ajal vajadus uue rahvamaja ehitamiseks. Selle probleemi lahendamine on pandud käesolevasse arengukavasse, kuna rahvamaja on külaelu keskpunkt nii valla elanike kooskäimiste, ühistegevuste ning külaliste vaba aja veetmise kohana.

Kultuuriliseks vaatamisväärsuseks on Vasknarva kindluse varemed, mis on hetkel konserveerimisel. Tegemist on keskaegse tulirelvadele kohandatud kaitseehitisega. Algsel kujul on säilinud osa majalinnuse müüre ning vähemaid katkeid laagerkastelli ümartornidest ja müüridest. Vasknarvas ja Alajõel asuvad õigeusu kirikud. Vasknarva kiriku juures asub tegutsev klooster.

Õigeusu kirikud ja Vasknarva klooster on huvipakkuvaks jätkuks Peipsi lääneranniku kultuuriturismi marsruutidele, mis vaatlevad vanausuliste kultuuri ning vanausuliste ja õigeusklike sidusalasid. Vasknarva kindluse varemed on teemaobjektina üleminekuks kultuuriturismilt kaldakindlustuse objektide teemale, mis jätkub piirilinnas Narvas. Kõnealune piir on ka Euroopa Liidu idapiir.

SOTSIAALSE INFRASTRUKTUURI (SI) TEENUSTE KÄTTESAADAVUS

Sotsiaalse infrastruktuuri teenuste kättesaadavuse hindamiseks võeti aluseks 9 punktiline skaala. Teenuse kättesaadavus pälvis kõrgeima hindepunkti (9) juhul kui teenus on kohapeal kättesaadav ja probleeme selles osas ei ole. Viimaseks rahuldavaks hindeks on 5, mis tähendab, et teenus ei ole kohapeal rahuldavalt kättesaadav, kuid on logistiliselt küllaltki lihtsalt tarbitav näiteks teises kandis.

Tabel 7. Sotsiaalse infrastruktuuri teenuste kättesaadavuse hinnang	Kättesaadavuse hinnang (1-9)
Esmatasandi teenuste kättesaadavus	
algkool	Puudub 5
kauplus	Kauplus Nord Kauplus Alajõe OÜ Egomax 7
lasteaed	Puudub 5
põhikool	Puudub 5
Põhiteenuste kättesaadavus	
apteek	Puudub 5
bensiinijaam	Puudub 3
bussipeatused	Alajõe küla Katase küla Uusküla Karjamaa küla Remniku küla Smolnitsa küla Vasknarva küla 9
gümnaasium	Puudub 5
pank või sularahaautomaat	Puudub 5
perearsti vastuvõtupunkt	Velskripunkt 7
postkontor	Alajõe Postipunkt kaupluses Nord 6
päevakeskus vanuritele jt.	Uusküla 6

Alajõe valla arengukava

2015 - 2022

raamatukogu	Alajõe raamatukogu	8
rahvamaja	Alajõe rahvamaja	9
seltsimaja, kogukonnakeskus	Alajõe rahvamaja	9
külaplats	Uuskülas Katase külas Remniku külas Smolnitsa külas Vasknarva külas	7
spordisaal võimla	Puudub	1
spordiväljak	Puudub	1
Eri- ja tugiteenuste kättesaadavus		
avalik internetipunkt	Alajõe raamatukogu Alajõe rahvamaja	9
hooldekodu	Puudub	3
kultuurikeskus	Alajõe rahvamaja	7
ostukeskus	Puudub	5

Alajõe valla elanike sotsiaalse infrastruktuuri vajadusi saab hetkel rahuldada lähimate suuremate elu- ja ühiskondlike keskuste baasil: Iisakus, Lohusuus, Jõhvis.

ELUKESKKOND

Alajõe valla Peipsi järve ranna-alal on toodud välja järgmised keskkonnaväärtused:

1. Puhas ja kaunis looduskeskkond:

- atraktiivne, kõrge keskkonnaväärtusega ja vaheldusrikas Peipsi järve ranna-ala;
- toimivad puhkealad ning atraktiivsed puhkemaastiku iseloomuga rannikualad (sobilikud puhkealade väljaarendamiseks);
- väljaarendatud ja juba toimivad telkimiskohad;
- liivarand (sobilikud kohad supluseks ja/või supelranna väljaarendamiseks);
- lited ja litemännik;
- looduslikult sobivad kohad sadamate ning paadisadamate ja -sildade rajamiseks;
- vooluveekogud (Alajõgi, Uusküla ja Remniku oja, Vasknarva kanalid, Narva jõgi ja Jaama jõgi);
- avatud vaated ja vaatekohad – maanteel liigeldes avanevad (tuleb avada) kaunid vaated Peipsi järvele ja rannale.

2. Loodus- ja muinsuskaitsetised ning miljööväärtuslikud objektid:

- kultuurimälestis Vasknarva ordulinnuse varemed;
- Jumalaema Sündimise kirik Alajõe külas (19. saj);
- Prohvet Eelija õigeusu klooster Vasknarva külas, 19. saj (kuulub Kuremäe nunnakloostri);
- kaitsealad;
- kaitstav looduse üksikobjekt – Katase kadakas.

3. Olemasolev kultuuripärand ja piirkonna ajalooline taust:

- vene ja eesti kogukond, nende pikaajaline koostoimimine ja erinev elulaad;
- põlised eesti-vene kaluri- ja suvituskülad, piirkonnale omane asustusstruktuur, külamiljöo;
- Peipsi rannikule tüüpilise plaanstruktuuriga ridakülad (Vasknarva), kahel pool peatänavat;
- omanäolised suvituspiirkonnad.

LOODUSKESKKOND

Alajõe valla territooriumil asuvad osaliselt üleriigilise tähtsusega Eesti põlevkivimaardla Peipsi ja Permisküla uuringuväljad. Kohaliku tähtsusega maavaraks on turvas, mille maardlad asuvad Alajõe valla territooriumil Agusalu turbamaardla väikesed lahustükid ja Võhmajärve (Valgesoo) turbamaardla. Vallast voolab läbi Alajõgi, Narva jõgi ja Jaama jõgi.

Lähitulevikus on prioriteetsed alad eelkõige väikesadamad ja parkimisplatsid ning puhkealad koos majutus-, teenindus- ja /või toitlustushoonete rajamisega.

KAITSEALAD JA KAITSTAVAD OBJEKTID

Alajõe valla territooriumile jääb kaks maastikukaitseala: Smolnitsa ja Struuga; kaks Natura 2000 linnu- ja loodusala: Agusalu ja Struuga; Narva jõe ülemjooksu hoiuala.

Smolnitsa maastikukaitseala (240 ha) on moodustatud Peipsi põhjaosa liivikuliste luidete ja nende taimeestiku kaitseks. Luitevall, mis on osalt kaetud kinnistumata liivaga, ulatub siin kuni 5 m kõrguseni. Smolnitsa rannikut tuntakse laulvate liivade alana³. Luidetele on iseloomulik vareskaera ja liivaruheina taimekooslus. Luitevalli taha jääb väiksemaid soolasid, liigniiskeid metsi (tarna-soovikumetsad, rabastuvad sinikametsad) ja ka arumetsi (mustikapalumetsad). Loodusmetsana säilitatakse ca 800 m pikkust lõiku kaitseala keskosas, kus kasvab hästi väljakujunenud tarnakaasik.

Struuga maastikukaitseala (1244 ha) loodi Ida-Viru maakonnas Illuka ja Alajõe vallas 2007. aastal, et kaitsta vanajõgesid, luhtade elustikku ning rändlinnuliikide elupaiku. See on Ida-Virumaa üks noorimaid ja ainulaadsemaid kaitsealasid. Vastavalt kaitsekorrale ja majandustegevuse piiramise astmele on kogu ala määratletud sihtkaitsevööndina. Struuga MK on registreeritud hulk kaitsealuseid looma ja taimeliike. Euroopa väärtustatud elupaikadena hinnatakse Struuga maastikukaitsealal jõgesid ja ojasid ning lamminiite.

Agusalu looduskaitseala (11003 ha) asub Eesti suurima, Puhatu soostiku lõunaosas. Kaitseala on loodud 1981. a piirkonnale iseloomulike inimtegevusest vähemõjustatud soomassiivide ja nendega seotud metsakoosluste ning haruldaste liikide kaitseks. Soo on tekkinud Ürg-Peipsi järve luidetevaheliste järvealade ning osaliselt ka mineraalmaa soostumisel. Kaitsealal asub kaks jäänukjärve. Agusalu soo omapäraks on ida-läänesuunaliste palumännikutega kõrgete, kitsaste liivaseljandike (kriivade) vaheldumine väikeste rabadega. Lagedaid väikerabasid ümbritsevad siirdesoolised alad või märjad ubalehe-villpea õõtsiksood. Siin on hästi jälgitavad soo kõik arengustaadiumid madalsoost rabani. Soostik on põline meri- ja kaljukotka, metsise ning rabapüü eluala. Agusalu on jõhvikavarudelt üks rikkamaid soid Eestis.

---

³ Nn laulev liiv randades või kõrbetes on ränikivi liiv, mis teeb kindlat häält, kui sellel liikuda. Kuigi liivad teevad erinevaid hääli (krudisevad, vilisevad, urisevad jne), on nende koostis kõikjal peaaegu ühene, st nii Jaapanis, Hiinas, USAs. Viimase 50 aasta jooksul on enamus randadest kaotanud oma laulva varanduse, eriti arenenud maades, kus vesi on saastunud soolade, õlide, tolmu ja detergentide poolt. Teisisõnu, laulvad liivad näitavad vee ja ranna puhtust.

Narva jõgi on Eesti veerohkem jõgi (pikkus vaid 75 km). Narva jõe minimaalne vooluhulk on suurem kui ülejäänud Eesti jõgede summaarne keskmine vooluhulk. Narva jõgi suubub Soome lahte Narva-Jõesuus.

Lisaks on vallas märgitud üks kaitstav looduse üksikobjekt - **Katase kadakas**. Looduskaitsealune kadakas asub Alajõe vallas Katase külas 10 m maanteest Peipsi järve poole. Puu tüve übermõõt poole meetri kõrguselt on 67 cm, kõrgus 8 m. Pool kadaka võrast on kuivanud. Puu on Katase küla tuntuim vaatamisväärsus.

ELUASE JA ELAMISMILJÖÖ

Kaunis looduskeskkond ja piirkonna atraktiivsus on järjest enam valda meelitanud uuselanike. Seni domineerivad piirkonna elamufondis pereelamud, suvilapiirkondades omanäolised ja eripärase iseloomuga suvilad (hooajalised elamud). Arvestades juba väljakujunenud asustusstruktuuri, elamufondi paiknemist ja iseloomu, on jätkuv suund pereelamute rajamisele. 1.01.2011 seisuga ei olnud Alajõe vallas kasutusele võetud ühtegi uusehitist. Alates 2013 kuni 19.09.2014 on antud välja 35 kasutusluba üksikelamute kasutusse võtmiseks.

MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD HOONESTUSALAD JA ÜSIKOBJEKTID

Alajõe valla küladel on iseloomulik hoonetüüp ja ehitustraditsioonid. Hoonete väärtus seisneb nende originaalsuses ja ehitustraditsioonide edasi kandumises.

Uusküla. Uuskülas asub punasest tellisest ja puidust terviklik puhkekompleks. Domineerib kaldkatuse motiiv, mis seostub ehitiste loodusesse sobitamise sooviga. Säilinud on hoonete algne maht ja välisviimistlus. Uuskülas väärib kaitsmist veel piirkonnale iseloomulik hoonetüüp ja ehitustraditsioon, kus puidust eluhoonete (klaasitud verandaga) ja abihoonete kompaktne paigutus ühe katuse all stiilis „mala-mala-menše“, kus kõige suurem on eluhoone, mille otsaseina on ehitatud loomalaut ja selle otsaseinale kuur/sara. Viilkatuse otsasein on kalasaba laudisega. Kõrvalhoonete mahud on väiksemad, sh katus madalam – moodustub astmeline hoonejada. Vanadel eluhoonetel on kindlad proportsioonid, sh katusekalle.

Katase küla suvilapiirkond. Peipsi rannaga paralleelselt kulgevast Kauksi-Vasknarva kõrvalmaanteest põhja suunas männimetsa all asuvad suvilagrupid, kus igas grupis on kasutatud ühte tüüplahendust. Kokku moodustub huvitav jada suvilaperioodi ajaloost, ühtlasi ülevaade paarist kasutatud tüüplahendusest. Siinse piirkonna suvilad on eripärased seetõttu, et puudub aiamaa ja muruala – puid maha võtmata on metsa alla tihedalt pisikesi maju „puistatud“.

Alajõe küla. Väärtuslik eelkõige piirkonnale iseloomulik hoonetüüp: „mala-mala-menše“ struktuur. Autentseid hooneid on vähe säilinud, enamasti on välimust muudetud. Samuti on vahele ja juurde ehitatud hilisemaid, erineva ilmega hooneid. Alajõgi oma käänulise voolusängi ja muutuva kallasmaastikuga on silmatorkav kujund külaplaanis. Küla struktuur on jõe loogikat järgiv – tänavad ja majad paiknevad vanemas osas jõe poole ja ääres – mis väärib kaitsmist. Miljööväärtuslikule alale lisaväärtuse loob üle jõe viiv kitsas üksnes jalakäijate teenindamiseks mõeldud sild, mille kaudu toimub ühendus kahel pool jõge paiknevate asumite vahel.

Smolnitsa küla. Väärtuslik eelkõige struktuur - traditsiooniliselt on peatänavast ühele poole ehitatud elu- ja kõrvalhooned, teisele poole rajatud aiamaad. Uushoonestusega struktuuri on juba veidi rikutud. Hoonestuse poolest väärtust ei oma – ilme on kirju ja rajatud uusi teistsuguse ilmega hooneid.

Vasknarva küla. Väärtuslik on nii Peipsi rannikule omane küla plaanstruktuur kui hoonestus. Elujõuline küla, mille hoonestus paikneb piki Narva jõe kallast asuva tänava ääres. Küla tervikuna moodustab kirikuga sobiva koosluse. Enamus vanemaid maju paiknevad otsaga külatänavaga poole, seda traditsiooni järgivad ka osaliselt uuemad hooned. On rajatud ka kaasaegsemaid elamuid pikiküljega paralleelselt külatänavaga, mistõttu on osaliselt suletud varem majade vahelt avanevad vaated Narva jõe. Paljud eluhooned on säilinud originaalses mahus ja kujundusega – väikesemahulised viilkatusega ehitised, mille väliskujunduses domineerib laudvoodri erinev paigutusviis ning detailid (nt maja nurgas reljeefne nikerdus).

PÕHJAVESI

Peipsi alamvesikonnas on põhjavesi keskmiselt kaitstud. Vaatamata sellele tuleb vältida kahju tekitamist intensiivse põllumajanduse, heitvee juhtimisel pinnasesse või otse põhjavele. Põhjavee kaitse seisukohalt on oluline tihedamalt asustatud aladel ühiskanaliseerimise väljajähtamine. Vallal on koostatud Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava aastateks 2008 – 2020, kuid selles ettenähtud tegevusi pole veel ellu viima hakatud.

MAAKASUTUS

- Valla omandis on 19,4914 ha so 0,224% kogu Alajõe valla maast
- Elamumaa: 3,38%
- Jäätmehooldlate maa 0,009%
- Kaitsealune maa 11,412%
- Maatulundusmaa 83,20%
- Riigikaitsemaa 0,051%
- Sihtotstarbeta maa 0,057%
- Tootmismaa 0,1%
- Transpordimaa 1,028%
- Ärimaa 0,399%
- Ühiskondlike ehitiste maa 0,244%
- Üldkasutatav maa 0,120%

Põllumajanduse arendamise võimalused vallas on piiratud, kuna looduslikud niidud on ainult 8% valla maadel. Metsamassiivides, mis moodustavad umbes 70% valla territooriumist, on aga palju linde ning loomi, mis teeb valla köitvaks jahialaks.

PUHKE- JA HALJASALAD

Alajõe valla väärtuslikud maastikud on määratletud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”.

Planeeringualal asub maakondliku tähtsusega Kauksi-Remniku väärtuslik maastik. See võtab enda alla peaaegu kogu Alajõe valla Peipsi põhjarannikule jääva osa. Tegemist on väärtusliku rekreatiivse maastikuga - alal asuvad Peipsi kõige kaunimad plaažid, unikaalsed "laulvad liivad", väga head supluskohad. Rekreatiivset väärtust lisab siin veel ka rajatud matkarada

ning lõkkekohad. Maastikku ilmestavad rannaastangud, kuni 20 m kõrgused liivaluited ning neid kattev männik. Loodusobjektidest on märkimisväärseks veel kaitsealune Katase kadakas. Ajalooliseks objektiks on Katasel asuv mälestusmärk I Eesti partisanibrigaadile. Nõukogude perioodil on liivaluudetele ning nende tahta ehitatud hulgaliselt suvilaid ja suurettevõtete suvituskomplekse. Antud ajahetkeks on vanu, lagunevaid suvilakomplekse, mis rikuvad piirkonna välimust, jäänud tunduvalt vähemaks.

Vasknarva-Smolnitsa väärtuslik maastik hõlmab Alajõe valla idaosa, Narva jõe lähte ala. Tegemist on Kauksist Vasknarvani ulatuva kauni liivaranna idapoolse osaga. Smolnitsa küla kohal on järve ja maantee vahele jääv Eestis ainulaadne paraboolluitedik koos lodu ja madalsooga, võetud looduskaitse alla. Vasknarvas asuvad 15. sajandist pärineva ordulinnuse varemed ning suur, kõrge ringmüüri ümbritsetud õigeuskirik. Probleemne on põldude ja heinamaade võsastumine Vasknarvas.

Arvestades maakonna puhkemajanduse potentsiaali, on arengueeldustega turismi-puhkeasuladena määratletud: Vasknarva küla, Katase küla, Remniku küla ja Uusküla. Maakonda läbivate magistraaltrasside lähipiirkonnas on võimalus välja arendada turismikeskused koos vajaliku teenindusega. See loob eeldused väikeettevõtluse tekkeks, et säiliksid maakonna sise- ja äärealadel olevad külad ja aastaringne elanikkond.

Aktiivse puhkuse ja liikumise võimaldamiseks ning puhkefunktsiooni kandvate alade ja objektide vahelise ühenduse loomiseks on kavandatud mitmeid kergliiklusteid/matkaradu, mis valdavalt kulgevad mööda elamusi pakkuvaid looduslikke metsateid ja -radu. Peipsi järve rannikupiirkond oma atraktiivsuse ja mitmekesise maastikuga pakub puhkajale võimalusi nii aktiivseks puhkuseks kui lihtsalt maalilise looduse nautimiseks. Kavandatud matkarajad tagavad ühenduse valla erinevate piirkondade vahel, sidudes puhkealad, supuskohad, majutus- ja toitlustuskohad olulisemate ning suuremate tõmbekeskustega, pakkudes liiklejale erinevaid võimalusi puhkuseks ja vabaaja veetmiseks.

Järgnevalt on välja toodud peamised avalikud rajatised ja teenused Alajõe vallas Peipsi põhjarannikul:

- supuskohad: Uusküla, Katase, Karjamaa, Remniku, Smolnitsa ja Vasknarva;
- Alajõe luited on kuni 20 m kõrgused;
- Uusküla telkimisala;
- Karjamaa telkimisala.

Telkimisalad

Karjamaa telkimisala - olemas on 8 lõkkekohta, kuivkäimla, 7 katusealust ja kaev veevõtuks. Ala sobib kokkutulekute korraldamiseks ja mahutab kuni 150 inimest. Lähedusse jäävad head seene ja marjametsad ning hotell Suvi, kus asub ka söögikoht.

Uusküla telkimisala - autodele eraldi parklat ei ole, parkimisvõimalus on telkimiskohtade juures metsa all. Olemas on ettevalmistatud lõkkekohad (23), kuivkäimlad (2), kaevud (2) kust saab vett võtta ja pingid-lauad (15).

Puhkekeskus

Lastekaitse Liidu Remniku õppe- ja puhkekeskus pakub erinevaid võimalusi suveprogrammide sisustamiseks aktiivse tegevuse ja puhkuse kaudu. Võimalik on puhata sportides ja matkates, ujuda järves, mängida jalg-, korv-, sulg- ja võrkpalli.

Remniku Puhkekeskuse territooriumil on väike staadion, kaks erineva suurusega jalgpalliväljakut, kaks platsi rannavõrkpalli harrastajatele.

Remniku Puhkekeskuses toimub üldmajutus viies kahekorruselistes majas. Lisaks on võimalus puhata 2 kuni 3 kohalistes tubades.

Üldmajutushoones kokku on 8 tuba, igaühes 6-8 magamiskohta. Majutusmajades on mõlemal korrusel tualett- ja pesemisruumid. Samas on iga maja teisel korrusel avar ruum ürituste korraldamiseks ja lastele vihmade ilmaga sobiv mängimiskoht. Rõdudelt avaneb vaade maastikule ja ümbritsevale territooriumile.

Üheks suuremaks probleemiks puhkealade arendamisel on järvele juurdepääsute puudumine eramaade tõttu. Hoiduda tuleks massiturismist, mis pikemas perspektiivis võib kahjustada piirkonna turismipotentsiaali ja tallamisõrnu rannamännikuid. Loodushoidlikkusest lähtudes on vajalik rajada randa pääsemiseks laudradasid. Samuti tuleb välja töötada naaberomavalitsustega ühiseid meetmeid eramute rajamise reguleerimiseks rannikulähedastel aladel. Olulist täiendamist vajab ka prügimajandus.

Lisaks on maastikupildi rikastamise seisukohast väga oluline vaadete avamine Peipsi järvele. Ajalooliselt on ranna- ja kaldaalad kasutatud karja- ja heinamaadena, mis on hoidnud neid võssa kasvamast. Viimase poole sajandi jooksul on traditsiooniline maakasutus läbi teinud suure muutuse, mistõttu majandatavate rohumaade hulk on drastiliselt vähenenud. Vaadete avamiseks rannikumaastikule ja järve veepeeglile tuleb eemaldada vaadet sulgevad väheväärtuslikud puud ja põõsad (puistu väärtus tuleb hinnata vaadete avamise käigus), soovitatavalt 2/3 ulatuses vaatekoridorist.

Tuginedes Alajõe valla käesoleva olukorra kirjeldusele, võib väita, et valla territooriumil on olemas kõik eeldused edukaks kalamajanduse ja turismi arendamiseks.

Sealjuures on kalamajanduse kitsaskohtadeks:

- kaasaegse infrastruktuuri puudumine;
- ettevalmistatud tööjõu puudumine;
- elanikkonna kõrge keskmine vanus.

Turismi kitsaskohtadeks on:

- turismi infrastruktuuri arendamise madal tase;
- sadamate infrastruktuuri arendamise madal tase;
- turistide jaoks informatsiooni puudumine;
- turismitoodete väike arv;
- kvalifitseeritud tööjõu puudumine.

TEHNILINE INFRASTRUKTUUR

TEEDEVÕRK JA TRANSPORT

Üheks kõige tähtsamaks valla probleemiks tehnilise infrastruktuuri osas on teede halb seisund. Teede üldine pikkus vallas on 53,295 km, millest 38,207 km on riigimaanteed ja 15,088 muud teed. Alajõe valla omandis on 13,341 km teid, millest enamus on pinnasteed, kuid on ka pinnatuid ning 1 tolmuvaaba kattega tee.

Iga-aastane teehooldus valla teedel toimub sõlmitud lepingute alusel. Vallavalitsus korraldab tänavasiltide tellimist. Valla territooriumil olevad viidad ja kaardid vajavad uuendamist.

Alajõe valda läbivad järgnevad riigimaanteed:

- tugimaantee 32 Jõhvi-Vasknarva;
- kõrvalmaantee 13111 Kauksi-Vasknarva;
- kõrvalmaantee 13112 Iisaku-Alajõe;
- kõrvalmaantee 13159 Karjamaa-Remniku;
- põhimaantee 3 Jõhvi-Tartu-Valga (läheb Alajõe vallast mööda, aga mitte läbi; kuulub rahvusvahelise koostööprojekti "VIA HANSEATICA" koosseisu).

Kergliiklusteed valla territooriumil puuduvad. Vastavalt Alajõe valla üldplaneeringule kavandatakse kergliiklustee riigimaanteed 13111 Kauksi-Vasknarva ja 13112 Iisaku-Alajõe äärde, et tagada liiklejatele ohutu liikumisvõimalus ning propageerida tervislike eluviise, samas luua ühendus naaberomavalitsuste vahel kergliiklustee kaudu.

Pikemas perspektiivis tuleks välja ehitada Peipsi äärne kergliiklustee. Praegu on maanteel ohtlik rattaga sõita. Teede olukord on antud ajal paranenud, kuid probleeme tekitavad lumerohked talved. Vallal puuduvad vajalikud vahendid tekkinud olukorra lahendamiseks. Seepärast planeeritakse probleem teedega lahendada läbi projektide, mis on orienteeritud infrastruktuuriga seotud investeeringute tegemiseks, sealhulgas eriti kaasaegse teedevõrgu rajamisele (kaasa arvatud märgid, viidad, kaardid, majade numeratsiooni ja tänavate nimetuste süsteem). Teede remondi tulemusena paraneb ühistranspordi liiklus, mis omakorda parendab teenuste kättesaamise võimalusi Vasknarva-Jõhvi teeäärsetes kantides.

Hetkel on lahendamata ka viidasüsteem, mis tuleks välja arendada koostöös naaberomavalitsustega. Maanteedes on puudu teeviitadest külastajate teavitamiseks ja alale suunamiseks.

Probleemseks on kujunenud ka parkimise korraldamine Alajõe vallas. Suvitajad ja kalurid pargivad teeveered täis, sest puudub koht, kuhu autot parkida. Probleemi leevenduseks on Alajõe vald 2014. aastal ehitanud Vasknarva küla lähistel Kalurite parkla, mis on rajatud PRIA toetuse abil.

Vallas on korraldatud ühistransport toimiva bussiliinina, mis toob inimesi valla keskusesse, Alajõe raamatukokku, vallamajja või kauplusesse. Buss väljub Uuskülast ja Vasknarvast. Samuti liiguvad Alajõe vallas SEBE AS liinibussid nr 543, 545 ja 546. Valla poolt ei ole korraldatud reisiliiklust Peipsi järvel ega Narva jõel. Iga inimene võib oma vahenditega järvel või jõel liigelda. Nõudlus selle järele on suur, kuid pakkumine puudub.

Alajõe valda puudutab ka riikliku tähtsusega Valga-Tartu-Jõhvi-Narva transpordikoridori arendamine. See on üks transpordi arengusuundadest Eestis, milles nähakse rahvusvahelist perspektiivi. Selle kandvaks teljeks on Via Hanseatica transpordikoridor, mis läbib ka Alajõe valla lääneosa. Nimetatud projekt on praegu seiskunud. Maantee tegelik väljaehitamine sõltub nii poliitilistest teguritest idas kui riigi majanduslikust olukorrast ja teemajanduse prioriteetsetest suundadest. Ida-Virumaa teed ei ole praegu eelisarendatavate teede nimistus.

SADAMAD

Tähtsuset järgmine probleem tehnilise infrastruktuuri osas on väikesadamate arengu madal tase Alajõe vallas. Sadamaregistrisse on valla territooriumil asuvatest sadamatest kantud üheksa (kõik väikesadamad, kus ei osutata tasulisi sadamateenuseid): Alajõe Jõesadam, Alajõe Kalasadam, Vasknarva Sadam, Vasknarva Uussadam, kõikide nende omanikuks on AS Indeko Varahaldus. Alajõe Sadam ja Vasknarva Paadisadam, omanik on Alajõe Vallavalitsus. Remniku Vanasadam, omanik on OÜ Karumetsa. Vasknarva Reisisadam, omanik on AS Peipsi Trade. Vasknarva Sadam, omanik on OÜ Peipus.

Aktiivselt tegutsevad Alajõe Kalasadam ja Vasknarva Sadam (OÜ Peipus), põhiline tegevusala on kalapüük. Ülejäänud sadamad on passiivses seisundis s.t arendustegevuse ootel. Alajõe valla Vasknarva Paadisadam ja Alajõe sadam, on mõeldud väljaarendamiseks harrastusmeresõitjatele väikesadamate võrgustiku objektidena Peipsi veeturismi marsruutidel. Vasknarva Paadisadama arendustegevusena on käimas sadama ehituse projekteerimistööd. On algatatud külasadama detailplaneering Alajõe külas Jõekalda maaüksusel, mis on kavandatud vallaelanike vajadusi arvestades. Projekti valmimisel toimub Jõekalda külasadama registreerimine sadamaregistris.

Väikesadamatest nähakse maakonnaplaneeringuga ette külalissadamate väljaarendamist olemasolevate sadamakohtade baasil Vasknarvas ja Alajõel. Maakonnaplaneering ei piira kohalike omavalitsuste võimalusi ka teiste väikesadamate mahukamateks arendusteks, kuid ülalnimetatud külalissadamad moodustavad maakonna veeturismi tarbeks piisava tihedusega keti, asudes ühtlasi ka geograafiliselt sobivates kohtades ning on perspektiivikas sadamaarenduseks suurema turismipotentsiaali tagamiseks.

Alajõe Kalasadam asub Peipsi järve põhjarannikul Alajõe suudmes. Kütusetankla sadamas puudub: laevad saavad kütust tellimisel. Roiskvee kogumiseks on sadamas kogumistank mahutavusega 30 m³. Pilsivett sadamas vastu ei võeta. Sadama omanik on AS Indeko Varahaldus.

Vasknarva sadam asub samanimelises külas Alajõe vallas, kohal, kust Narva jõgi Peipsist välja voolab. Sadama omanik on OÜ Peipus. Sadamas asub kalavastuvõtupunkt, kala töötlemist ei toimu.

Vasknarva ja Alajõe sadamate edasine arendamine on oluline majandustegevuse elavdamise ning puhke- ja turismimajanduse edendamise seisukohalt. Sadamatele ei ole määratud ametlikke klasse. Selle probleemi lahendamiseks on vaja kindlaks määrata sadamate ametlik staatus ning saada sadamapassid. Sadamaarenduse järgmise etapi eesmärgiks on luua minimaalsed tehnilised võimalused nende sadamate kasutamiseks turismi väikelaevade poolt (faarvaater, pontoonid, randumine, valvesüsteem, elektrivarustus, joogivesi ja kanalisatsioon).

Sadamate infrastruktuuri arendustööd on planeeritud ellu viia kasutades turismi ja ettevõtluskeskkonna arendamise toetusvõimalusi.

Toetades ettevõtluse aktiivsust, andis Alajõe Vallavalitsus MTÜ-le Vasknarva Rand Jahisadama kinnistu Vasknarva külas (Vasknarva kanalite juures) 9 aastaks tasuta kasutusse. MTÜ kohustub külaelanike kodurahu tagamiseks reguleerida mootorkaatrite vettelaskmist, hoida omal kulul korras territooriumi, paigaldama tänavavalgustuse ja videokaamera sadama kaile.

Üheks näiteks kootööst on Alajõe valla osalemine koostööprojekti SupportNet II Estonia, mille realiseerimise raames, rajati Vasknarva külla paadislipp ning soetati ujuvpontoonid. Selle projekti eesmärgiks oli väikesadamate infrastruktuuri parandamine ning piiriäärsete mereterritooriumite integratsioon Balti võrgustikku mereturismisadamate koostöö ning Balti mere regiooni kestva arengu alal. Projekt oli suunatud Narva-Jõesuu ja Vasknarva sadamate rekonstrueerimiseks, sadamate majanduslike võimaluste arendamiseks ja nende ühendamiseks rahvusvahelisse võrgustikku marketingi ning informatsiooni koostöö alal. Projektile oli samuti lisaväärtus – riigi saarte, jõgede ning maismaa ühendamise mereturismi jaoks. Sarnaste projektide organiseerimisega ning nendes projektipartnerina osalemine on ka edaspidi üks valla prioriteete. Sealjuures on vaja pöörata erilist tähelepanu koostööpartnerite naabervaldadega ja Peipsiäärsete kohalike omavalitsustega.

KOMMUNIKATSIOON

Valla territooriumil on kättesaadav statsionaarne ja mobiilne telefoniside. Avalikud internetipunktid asuvad valla raamatukogus, meditsiinipunktis ja hotellis „Suvi“. WiFi leviala on ka vallamaja ümbruses.

Valla territooriumil ei asu sularahaautomaate. Pangaautomaatide puudumine on valla elanike ja külaliste jaoks ebamugav ning seega turismi pärssiv. Lähim postipank asub Iisaku postkontoris. Vallavalitsus on kaalunud pangabussi teenuse tellimist, kuid sotsiaalspetsialisti hinnangul puudub kohalike elanike hulgas nimetatud teenuse järele huvi.

VEE- JA SOOJAMAJANDUS

Alajõe vald kuulub Viru alamvesikonda, mis on Eesti suurim, kuid kahjuks ka kõige teravamate keskkonnaprobleemidega veemajanduspiirkond.

Alajõe vallas puudub ühtne veevarustus ning kanalisatsioon. Vett võetakse erapuurgaevudest, reovesi kogutakse kas kogumispaakidesse, või lastakse lihtsalt loodusesse. Vallale kuuluvaid veehaardeid ei eksisteeri ning ametlikult vett ei toodeta. Seetõttu ei ole ka andmeid vee kvaliteedi kohta Alajõe vallas. Kuna ümberkaudsetes valdades on probleeme vee liigse rauasisaldusega, võib eeldada, et sama probleem esineb ka Alajõe vallas ning seetõttu on vallas tarvilik veetöötlus. Vallas on küll olemas mõned väiksemad reoveepuhastid, kuid neid ei ole võimalik kasutada asulate tarbeks. Erandiks on siinkohal OÜ-le Maadlex kuuluv reoveepuhasti, mida on plaanis tulevikus kasutada Katase küla reovee puhastamiseks. Alajõe vallas ei rajata ka tulevikus sellise võimsusega reoveepuhastit, mille juurde võib vastavalt seadusandlusele rajada purgimissõlme. Vallavalitsusel on kohustus organiseerida vallas kogumiskaevude ja mahutite tühjendus ja äravedu. Samuti on vajalik teostada selle tegevuse järelvalvet.

Alajõel puudub veevõrk, kuid projekti raames on see kavas etapiviisiliselt täies mahus rajada. Selle esimese etapina on koostatud ühisveevärgi-ja kanalisatsiooni arengukava aastateks 2008-2020 ja asutatud ettevõtte Alajõe Vesi OÜ (2014. aastal otsustas Alajõe Vallavolikogu Alajõe Vesi OÜ likvideerida). Kanalisatsioonisüsteemi puudumine võib tulevikus ning ka praegu põhjustada tõsist keskkonnoahtu, kuna tekkivad reostuskoormused muutuvad liiga suureks, et loodus nendega ise toime tuleks. Kuna Alajõe vallas on tehtud ka palju detailplaneeringuid, on ühiskanalisatsioonivõrgu rajamine möödapääsmatult vajalik.

Praeguse seisuga ei ole vallas tuletõrjevee vajadus rahuldatud. Alajõe vallas puudub sadeveekanalisatsioon ning seda ei ole kavas ka rajada.

Alajõe vallas ei ole moodustatud kaugküttepiirkonda ning ei eksisteeri küttevõrku. Valla hooneid köetakse lokaalselt. Igal majapidamisel on oma leping elektrienergia kasutamiseks.

JÄÄTMEKÄITLUS

Alajõe vallas on olmejäätmete utiliseerimine korraldatud Alajõe Vallavalitsuse poolt. Korraldatud jäätmeveo piirkonda kuuluvad Alajõe, Katase, Uusküla, Karjamaa, Remniku, Smolnitsa ja Vasknarva külad. 01.04.2007 käivitus terviklik jäätmekäitlus valla territooriumil, mis toimib hästi nii olme- kui pakendijäätmete osas. Alates aastast 2015 nähakse ette korraldatud jäätmeveo üleandmine jäätmeveoga tegelevale eraõiguslikule juriidilisele isikule, milleks korraldatakse riigihanke menetlus.

Ohtlike jäätmete käitlemine valla territooriumil puudub ning ohtlikud jäätmed viiakse lähimasse jäätmekäitluspunkti. Lähimad ohtlike jäätmete kogumispunktid asuvad Vaivara vallas Eesti SEJ territooriumil (AS EcoPro). Valla territooriumil puuduvad prügilad. Lähim euronõuetele vastav prügila on Uikalas.

Valda külastavate turistide poolt tekitatavate jäätmetega on probleem, mis vajab konstruktiivset lahendust, sama kehtib ka suvitajate kohta, kes tulevad ainult lühiajaliselt puhkama. Seni ei ole jäätmehooldus piisavas mahus korraldatud avalikes kohtades.

MAJANDUS**ETTEVÕTLUS**

2013. aasta seisuga oli vallas registreeritud 53 ettevõtjat, kellest enamik tegutseb põllumajanduse, metsanduse ja kalapüügi valdkonnas. Valla ettevõtete arvu muutumise dünaamikat võib jälgida allolevas tabelis.

Tabel 8. Ettevõtete arv Alajõe vallas aastatel 2007 – 2013	
Aasta	Ettevõtete arv ⁴
2008	30
2009	30
2010	49
2011	53
2012	53
2013	53

Allikas: Statistikaamet (01.01.2014)

Tabel 8 põhjal selgub, et ettevõtlusaktiivsus on aasta-aastalt suurenenud, mis on positiivne ning mille mõju aitab kaasa valla arengule, luues täiendavaid võimalusi ettevõtluse arendamiseks, tuues omakorda kaasa laekumiste suurenemise vallaelarvesse. Valla ettevõtete surmamäär 2008 – 2009 oli 21,4%, mis on enam kui kaks korda suurem Eesti keskmisest ja sünnimäär 7,1%, mis on 3% madalam kui Eesti keskmine. 2012. a valla ettevõtete sünnimäär 7,7 % ja surmamäär 7,7 %, Eesti keskmine ettevõtete sünnimäär 13,4% ja surmamäär 9,3%. Siit järeldub, et valla andmed on tunduvalt madalamad. Vallas registreeritud ettevõtetest 2013. a andmetel on majanduslikult aktiivsed 13 ettevõtet.

Alltoodud tabelist nähtub, et üle 25% valla elanikest saavad tulu töötasuna, umbes 50% saavad pensioni, 8% saavad toetust ning vähem kui 4% saavad tulu ettevõtlusest (2002. a andmete põhjal⁵, statistikaametis värskemad andmed puuduvad). Tuleb märkida, et pensioni saajate arv ületab peaaegu 2 korda Eesti valdade keskmist. Sellised proportsioonid tuluallikate lõikes on olnud viimased 10 aastat.

⁴ Äriregistris registreeritud majanduslikult aktiivsed füüsilisest isikust ettevõtjad, v.a ainult maksukohustuslaste registris registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjad.

⁵ Aastate 2000-2012 ja 2013-2014 näitajad on arvatud erinevaid alusandmestikke kasutades (2000. ja 2011.a.loendus), mistõttu ei ole omavahel üheselt võrreldavad..

Tabel 9. Alajõe valla elanike tuluallikad.

	Elatusallikas kokku	Palk, töötasu	Ettevõtjatulu, tulu talupidamisest	Omanditulu, sissetulek kapitalilt	Pension	Toetus, stipendium, abiraha	Institutsiooni ülalpidamisel	Muu elatusallikas	Elatusallikas teadmata
Kokku	417	108	16	0	202	35	5	7	3
Mehed	223	74	15	0	82	16	5	6	3
Naised	194	34	1	0	120	19	0	1	0

Allikas: Statistikaamet (22.03.2002)

01.08.2014 seisuga on vallas 419 tööealist inimest. Valla majanduse struktuuri iseloomustab kalatööstuse suur osakaal.

Peale valla territooriumil registreeritud firmade, on veel suur osa vallas tegutsevatest ettevõtjatest registreeritud väljaspool Alajõe valda. Nende ettevõtjate põhitegevus on seotud turismi, kalapüügi ja kalatöötusega. Kala looduslikud ressursid annavad võimaluse selle püügist tulu saamiseks, samuti võimaluse ettevõtluse arendamiseks kalapüügiturismi korraldamise teenuste osutamise alal.

Suurimad kohalikud tööandjad on Peipus OÜ, Peipus Fish OÜ, Alajõe Vallavalitsus, puhkekeskused ja kohalikud kauplused.

VALLA JUHTIMINE

Valla juhtimist teostavad kohaliku omavalitsuse organid kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja teiste Eesti seaduste alusel. Alajõe Vallavalitsuses 13 ametnikku ja teenistajat: vallavanem, vallasekretär, pearaamatupidaja, maa- ja ehitusspetsialist, majandusspetsialist, sotsiaalspetsialist, raamatukogu juhataja, meditsiiniõde-hooldaja, kultuurispetsialist, sekretär-kassapidaja, tehniline töötaja, kütja-koristaja ja heakorratöötaja.

Vallavolikogus on moodustatud järgmised alalised komisjonid:

- 1) revisjonikomisjon,
- 2) ehitus- ja keskkonnakomisjon,
- 3) sotsiaal- ja kultuurikomisjon,
- 4) eelarve- ja majanduskomisjon.

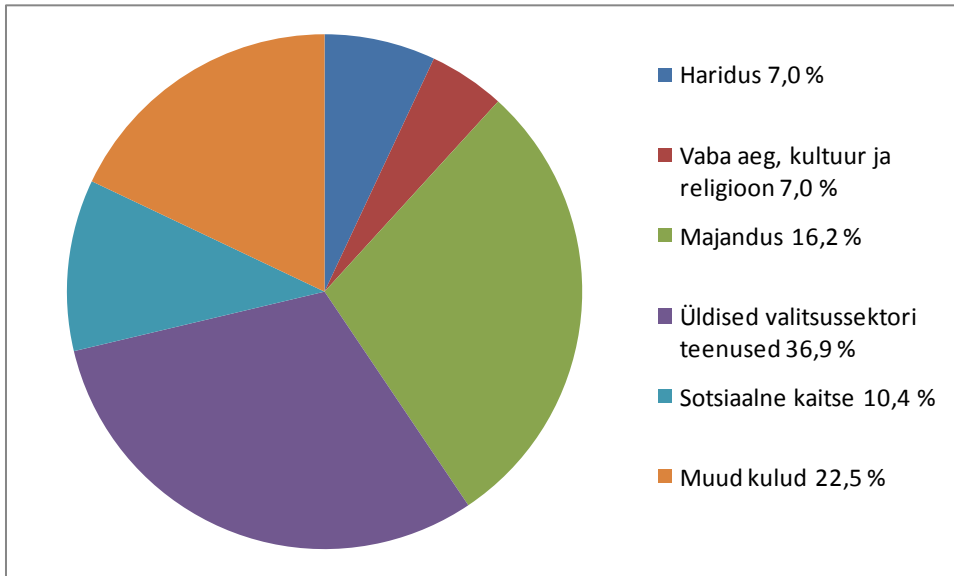
Alajõe vallal puuduvad allasutused. Vallavalitsuse struktuuri kuuluvad Alajõe rahvamaja, raamatukogu ja velskripunkt. Alajõe Vesi OÜ on vee- ja kanalisatsioonimajandust teenindav ettevõtte Alajõe vallas. Antud hetkel on Alajõe Vesi OÜ likvideerimisel, sest puudub sihtotstarbeline tegevus vahendite nappuse tõttu.

Alajõe vald kuulub Eesti kohalike omavalitsuste võimekuse alumisse TOP 10-sse.⁶ Kohaliku omavalitsuse töö kvaliteedi tõstmiseks on plaanis vallavalitsuse töötajatele korraldada nende töövaldkonnaga seotud koolitusi ja kursuseid. Valla haldusvõimekuse suurendamisest rääkides, ei peeta silmas ainult ametnike koolitamist. Selleks on vajalik kogu avaliku sektori ning ka kodanikuühenduste asjatundlikkuse ning koostöö parandamine, et nende töö muutuks tulemuslikumaks ning läbipaistvamaks.

Valla viimase seitsme aasta eelarvete suurused on esitatud järgnevas tabelis. Valla eelarve on viimastel aastatel vähenenud, eelarve suurim tulullikas on füüsilise isiku tulumaks, mis moodustab igal aastal hinnanguliselt 2/3 valla eelarvest. Suurimad eelarvekulud on üldiste valitsussektori teenuste pakkumine ja majanduskulud, sh investeeringud.

Tabel 10. Alajõe valla eelarve tulud ja kulud aastatel 2007 – 2013 (tuh €).							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tulud kokku	317,9	373,9	314,0	428,1	374,6	384,4	394,1
füüsilise isiku tulumaks	165,4	214,9	166,6	233,4	216,7	218,3	244,8
Kulud kokku	302,7	383,1	332,6	409,3	404,1	365,2	384,8
üldised valitsemissektori teenused	101,0	163,8	117,6	164,1	138,4	124,1	141,8
Majandus	41,6	61,1	50,3	72,3	89,8	75,3	62,4
Haridus	29,2	40,3	36,6	36,0	29,9	27,3	27,2

⁶ Kohaliku omavalitsuse üksuste võimekuse indeks 2013
https://www.siseministeerium.ee/public/KOV_indeks_2013_aruanne_final.pdf

Graafik. Alajõe valla 2013. aasta eelarve kulustruktuur (%)

INVESTEERINGUD

Viimase seitsme aasta suurimate investeeringute hulka kuuluvad ühisvee- ja kanalisatsiooni (ÜVK) projekt, Kaluri parkla rajamine, rahvamajja uue sisustuse soetamine, mänguväljaku rajamine, osade teede tolmuwabaks muutmine, Linnu tee 4 sotsiaalkorteri remont, Vasknarva Paadisadama ehitusprojekti teostamine ning prügikastide soetamine valla territooriumile.

Arvestades jõukate linnaelanike huvi kasvu omandi soetamise vastu Peipsi järve kaldal, kavandab Alajõe vallavalitsus oma arendustegevustes lähtuda ajakohastatud elukoha loomise põhimõttest, et tagada elanikkonna suurenemine. Esimeseks sammuks selles suunas on kaldaäärsetel aladel asuvate maatükkide munitsipaliseerimine ning planeerimine.

Tulevaste investeeringute kaasamiseks ja projektide elluviimiseks on vallas olemas küllaldased looduslikud võimalused turismi ja puhkemajanduse organiseerimiseks. Peipsi järve kaldal asuvad puhkemajad, kuid pakutava teeninduse infrastruktuur ja kvaliteet ei ole veel piisav, mis on üheks investeeringute võimalikuks suunaks.

KOOSTÖÖ JA PARTNERID

Alajõe valla koostöö Ida-Virumaa omavalitsustega on nõrgalt arenenud. Haridusalane koostöö toimib IVOL-i raames Jõhvi, Iisaku ja Lohusuu vallaga ning Kohtla-Järve linnaga. Alajõe vald kuulub Ida-Virumaa Omavalitsuse Liitu ja Eesti Maaomavalitsuste Liitu. Vald on liikmeks MTÜ-s Peipsi-Alutaguse Koostöökoda, läbi mille tehakse koostööd naaberomavalitsustega.

Alajõe vallas on tegevad külavanemad, kes on koondunud Ida-Virumaa Külade Esindusse. Täna on Alajõe valla küladest külavanemad Uuskülas, Smolnitsas, Remnikus, Karjamaal ja Vasknarvas. Külavanema statuut on sätestatud vallavolikogu poolt.

Koostöö Riigimetsa Majandamise Keskusega omab suurt potentsiaali turismi ja puhkemajanduse arendamise valdkonnas ja on strateegilise tähtsusega. Koostöö üldeesmärk on Peipsi põhjaranniku puhkeala arendus. RMK on juba valla territooriumile rajanud Karjamaa ja Uusküla telkimisalad ning Agusalu lõkkekohad. Valla munitsipaalmaadele Peipsi järve ranna-aladel on otstarbekas rajada tervise-matkarada 1-2 km pikkune ring koos luiteharja vaateplatvormiga, luues sellega turistidele-puhkajatele huviobjekti aktiivse puhkuse võimalusega ja looduskauni vaatega järvepeeglile.

Ranniku ja sisevete kalavarude kaitse, kalapüügi ning sellega seotud tegevuste üle järelevalve teostamisel, tehakse koostööd keskkonnainspeksiooniga. Hetkel puuduvad vallal finantsilised vahendid koostöö jätkamiseks, kuid koostöö läbi arendusprojektide on valla üks prioriteete.

Arvestades turismi arendamise perspektiive ning ühiseid ökoloogilisi probleeme, on otstarbekas teha koostööd Peipsiäärsete kohalike omavalitsustega.

Prioriteetseks tuleb pidada külalissadamate arenduses koostööd Vasknarva Paadisadama puhul Illuka vallaga ja Alajõe sadama puhul Iisaku vallaga, tagamaks reaalsemat tulemust sadamat ehitamises lähema 3-5 aasta jooksul. Järgmiste hüdrotehniliste rajatistena on aktsepteeritavad nii Remniku oja muul kui Karjamaa vesilennuki angaar, edendamaks turismi ja mitmekesistamiseks veeturismi võimalusi marsruudil Vasknarva-Tartu jt Peipsi väikesadamate vahel.

Kohalike omavalitsustega koostöö kõige perspektiivsemaks vormiks on ühisprojektide realiseerimine naaber-, aga ka teiste Peipsiäärsete valdadega.

2. VALLA SWOT ANALÜÜS JA ARENGUSTRATEEGIA

VISIOON

Alajõe vald on 2022. a omapärane, loodussäästlik, atraktiivne ja kõitev sihtpunkt turistidele ning pidevalt areneva ettevõtluskeskkonnaga inim-ja lapsesõbralik elupaik.

MISSIOON

Tagada Alajõe valla territooriumil ökoloogiline, loodussäästlik infostruktuur elanike mugavaks, kaasaegseks eluks, külaliste ja turistide viibimiseks, samuti ettevõtluse, eelkõige külalissadamate ja kalamajanduse valdkonna arendamiseks.

ALAJÕE VALLA SWOT-ANALÜÜS

Tugevused:

- Eristuv ning asulale iseloomulik ajaloo- ja kultuuripärand.
- Geograafiline asend Peipsi järve põhjarannikul, mis loob võimaluse kalatööstuse ja veeturismi arenguks.
- Turismiobjektide olemasolu, nii vaatamisväärsuste kui majutusasutuste lõikes.
- Vallas on olemas sotsiaalelamispinnad/korterid.
- Naabervallas on kakskeelne lasteaed-põhikool, õpilaskodu ja huvikool, mis teenindab kogu piirkonda.
- Alajõe kohalik omavalitsus tagab valla vahenditest koolilaste regulaarse transpordi Iisaku ja Lohusuu koolidesse.
- Alajõe vallavalitsus tagab regulaarse teedeholduse nii talvel kui suvel.
- Toimub regulaarne ranna-alade kevadkoristus ja supluskohtade hooldus suvel.
- Valla elanikel on võimalik osa saada teenustest, mida pakuvad naabervallad.
- Rahvamaja on võimalik hoida avalikus kasutuses ning rahvamaja seisukord on rahuldav.
- Vallal on olemas oma raamatukogu.
- Aktiivne kultuurielu – viiakse läbi traditsioonilisi kultuuriüritusi.
- Eestis ainulaadne maastik – paraboollitestik koos lodu ja madalsooga.

Nõrkused:

- Väike elanike arv ja elanike suur hajutus - valla ääreala külade püsielanike arvu vähenemine ja äärealade külade elanike juurdepääs teenindusasutustele raskendatud.
- Madal kohaliku omavalitsuse tulubaas, vähene ettevõtlus ja väikesed erainvesteeringud piirkonda.
- Ettevõtluse ühekülgus – suur sõltuvus kalandus- ja turismisektorist.
- Halb demograafiline situatsioon: rahvastik on suhteliselt vana ja tööealiste koormus ülalpeetavate osas kõrge, negatiivne iive.
- Kvaliteetse tööjõu puudus.
- Noorte ja andekate inimeste lahkumine vallast töökohtade ja eneseteostuse võimaluste puudumise tõttu.

- Tehnilise infrastruktuuri madal kvaliteet, tolmuwabade teede väike osakaal, sadamate madal arengutase ning ühisveevärgi ja kanalisatsiooni puudumine, mis tingib joogivee madala kvaliteedi ja reostuskoormuse loodusele.
- Paljud sotsiaalse infrastruktuuri teenused ei ole kohapeal rahuldavalt kättesaadavad
- Ida-Virumaa maine (suurtööstus, keskkonnaprobleemid), mis ei soodusta turismi ja uute elanike asumist valda.
- Väljaarendamata ja vananev turismimajandus ja infrastruktuur, turismiga seotud objektid vananenud ja kvaliteetseks tooteks arendamata.
- Keskmisest väiksema sissetulekuga elanikkond.
- Sesoonsus – mõjutab kaubanduse ja teeninduse arengut.
- Vähene omaalgatuslik tegevus (populaarne on olla töötaja, mitte ettevõtja).
- Kohaliku omavalitsuse haldussuutlikkus on madal.
- Maade vähene munitsipaliseerimine, sh kohalike teede ja rannajoonealuse maa kuulumine osaliselt eraomandisse.
- Raskused kokkulepete saavutamisel maaomanikega turismitoote arendamiseks (matkarajad jne).
- Inimeste vähene arusaam planeeringute vajalikkusest ja vähene huvi planeerimisprotsessi vastu.
- Lagunevad vanad hooned rikuvad valla üldilmet.
- Vallapoolse kaasfinantseerimise ebapiisavus.
- Puuetega inimestel halb juurdepääs üldkasutatavatesse hoonetesse (puuduvad trepikäsi puud, helkurribad trepiastmetel, kaldteed jmt).
- Esmatasandi tervishoiuteenuste kättesaadavus kohapeal ebapiisav.
- Raamatukogu ruumid on halvas seisukorras.
- Vallas puuduvad spordirajatised.
- Alajõe rahvamaja hoone ei ole valla omandis ning hoonet kasutatakse kasutuslepinguta.

Võimalused:

- Kasvanud tööeliste osakaal.
- Kujundada Alajõe vallast atraktiivne elukeskkond mujalt tulijatele läbi infrastruktuuri kaasajastamise.
- Koostöö naabervaldadega kohalike omavalitsuste teenuste pakkumisel.
- Euroopa fonditoetuste abil valla arendamise võimalus, sh võimalused planeeringute koostamiseks ja planeeringu-alase arendustöö teostamiseks.
- Ettevõtluse arengu soodustamine ja võimaluste loomine ettevõtluse mitmekesistamiseks.
- Kinnisvara hindade tõus maapiirkonnas ning kinnisvaraarendusfirmade huvi valla arendusprojektide elluviimise vastu.
- Inimeste sissetulekute kasvust tulenev ehitustegevuse hoogustumine.
- Investorites huvi äratamine ja nende kaasamine ja olemasolevatesse ning potentsiaalsete ettevõtlussektoritesse.
- Sotsiaalhoolekande klientide toimetulekualane koolitamine ja nõustamine.
- Tervist edendavate võrgustike loomine koostöös naabervaldadega.
- Laste päevahoiu võimaluste leidmine.
- Valla laste hariduslike ja sportlike saavutuste tunnustamine.

- Alajõe ja Vasknarva sadamate ning teiste valla väikesadamate arendamine veeturismi edendamiseks.
- Veeturismi mitmekesistamise raames Karjamaa vesilennuki angaari püstitamise korral.
- Muuli rajamine Remniku ojale vältimaks ojasuudme ummistumist.
- Õigeusu kirikud ja Vasknarva klooster on heaks jätkuks Peipsi läänerannikul algavatele kultuuriturismi marsruutidele.
- Vasknarva kindluse varemed on huvipakkuvaks ülemineku objektiks kultuuriturismilt kaldakindlustuste teemale, mis jätkub EL piirilinnas Narvas.
- Via Hanseatica arenguvöönd: atraktiivne transpordi- ja arengukoridor, maakonda läbivate magistraaltrasside lähipiirkonnas on võimalik välja arendada turismikeskused koos vajaliku teenindusega.
- Demograafiline tööturusurveindeks näitab kahanemise trendi.

Ohud:

- Kvalifitseeritud tööjõu puuduse suurenemine ettevõtetes.
- Vallale ebasoodsate riiklike ja maakondlike arengudokumentide koostamine.
- Ida-Virumaa rahvastikutrendid on jätkuvalt negatiivsed.
- Ääremaastumise suurenemine.
- Uute puhkebaaside rajamine eeldab turu nõudlust s.t välituristide tulekut, mis täna ei ole teada.
- Võimalik massiturism, mis võib kahjustada luidetel kasvavat taimestikku ning Peipsi ranna "laulvaid liivasid".
- Ohufaktoriks võib kujuneda eramute või teiste eraomanduslike ehitiste rajamine rannikutsooni, mis piirab juurdepääsu rannaaladele.
- Põldude ja heinamaade võsastumine.
- Prahi ja olmejäätmete vedamine metsa alla või kraavidesse.
- Turistide poolt tekitatava reostuskoormuse suurenemine ning sellest tulenevad lisakulutused vallale.

ARENGUEESMÄRGID

Valla 2015 – 2022 aasta investeeringute kava koostamisel võetakse arvesse allpool loetletud valla arengueesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi ning investeeringute kava mõju hinnatakse vastavalt indikaatoritele.

ELANIKKOND

Eesmärk

- Uute konkurentsivõimeliste ja kohalikku tööjõupakkumist arvestavate ettevõtete teke.
- Kvalifitseeritud tööjõu olemasolu.
- Tööelu kvaliteedi parandamine ja soolist võrdsõulislikkust edendavad tegevused.
- Kohaliku kultuuri ja identiteedi tugevdamine, mis annab piirkonnale tema eripära ja seob elanikke oma elukohaga.
- Nooremate ja aktiivsemate elanike valda meelitamine inimsõbraliku elukeskkonna loomisega.

Tegevused

- Igasuguse ühistegevuste ja ühisürituste toetamine, mis soodustaks koostööd pikas perspektiivis ja tõstaks elanikkonna aktiivsust.
- Tööjõu oskuste ja teadmiste edendamine.
- Tööturule sisenemise tõkete alandamine läbi sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuste.
- Uute töökohtade loomise toetamine.
- Töökohtade loomise toetamine piiratud töövõimega isikutele ja naistele.
- Tööhajumuse taastamisele suunatud projektide elluviimine.
- Valla üldmulje parandamine (kasutuskõlbmatute hoonete lammutamine, majade välisilme parendamine).
- Noortele peredele ja vajalikele spetsialistidele valda elama asumisel mitmesuguste soodustuste välja töötamine.

Indikaatorid

Tulemusnäitajad	Muutus aastaks 2022
Aastaks 2022 ettevõtetes loodud uute töökohtade arv	50
Aastaks 2022 loodud uute ettevõtete arv	5
Demograafiline tööturusurve indeks	aastaks 2022 üle 1
Tasakaalus töötuse määr	aastaks 2022 6-7%
Naiste osakaal valla elanike seas	Kasvanud
Valda registreeritud elanike arv	aastane kasv 2%

SOTSIAALNE INFRASTRUKTUUR

Alajõe vallas tõuseks SI kättesaadavuse tase Alajõe ja Vasknarva kandis rahuldava tasemeni ja teistes kantides vähemalt ühe astme võrra kui realiseeritakse alljärgnevad ettepanekud:

1. Lastehoiuteenuse loomine Alajõel ja Vasknarvas.
2. Alajõe vanurite päevakeskuse rajamine.
3. Kauksist Vasknarvani kergliiklustee rajamine, sest olemasolev kitsas ja käänuline maantee on jalakäijatele ja rattaga liiklejatele eluohtlik.
4. Vasknarvas teenusekeskuse/seltsimaja loomine elukeskkonna atraktiivsuse ja sidususe edendamise eesmärgil (saab teoks sadama ehitusega).
5. Reisiliikluse soodustamine Peipsi järvel ja Narva jõel. Alternatiivse liikluse võimaldamine mööda veeteed parandab SI teenuste kättesaamist Peipsi põhjarannikualal ja Narva jõe perimeetris.

SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID

Eesmärgid

Arendada Alajõe vallas toetavate teenuste ja toimiva tugivõrgustiku kaudu elanikkonna toimetulekut soodustav hoolekandesüsteem, mis järgiks võrdsete võimaluste loomist kõikidele riskigrupi inimestele, soodustaks tervislikke eluviise ja tagaks konkurentsivõimelise ja turvalise elukeskkonna.

Alameesmärgid

Laste, noorte perede, vanurite ja puuetega inimeste jaoks hoolekande-, õppimis-, sportimis- ja vaba aja veetmise tingimuste parandamine ning avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi tõstmine.

Töö pakkumise suurendamine ning töötuse ja passiivsuse ennetamine, töötamist toetavate hoolekandemeetmete pakkumise abil.

Majanduslikult vähekindlustatud ja kriisirühmadesse kuuluvatele täiskasvanutele on tagatud sotsiaalse abi ning võimalused sotsiaalseks rehabilitatsiooniks

Tegevused

- Tagada erivajadustega inimestele võrdsed võimalused juurdepääsuks avalikele teenustele: statsionaarsed või teisaldatavad kaldteed ühiskondlikele hoonetele ja randa.
- Toimetulekut toetavate teenuste vajaduse väljaselgitamine ja kaardistamine.
- Puuetega inimeste toimetulekut soodustavate teenuste osutamine ning toetuste määramine ja maksmine.
- Eakatele toimetulekut soodustavate teenuste osutamine vastavalt vajadusele.
- Uusküla sotsiaalkorterite remont.
- Alajõe vanurite päevakeskuse rajamise tasuvuse uuringu läbiviimine.
- Toimetulekuraskustega riskiperedele toetavate teenuste osutamine.
- Laste ja perede toimetulekut soodustavate teenuste korraldamine.
- Retseptiravimite ja vaksineerimise maksumuse osaline hüvitamine.
- Toetus lapse põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise ja koolimineku kulude osaliseks hüvitamiseks.
- Toetus laste huvi- ja sporditegevusega seotud kulude ja erakorraliste väljaminekute osaliseks hüvitamiseks.
- Ühekordne lapse sünnitoetus.
- Esmakordselt kooli mineva lapse toetus.
- Võlanõustamise teenuse osutamise korraldamine.
- Sotsiaaltoetuse maksmine Tšernobõli katastroofi tagajärgede likvideerimises osalenud isikutele.
- Tervislike eluviiside propageerimine ja tervist edendavate võrgustike loomine ja tegevuste koordineerimine.
- Perearstiteenuse ning teiste tervishoiuteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine.

Indikaatorid

Tulemusnäitaja	Muutus aastaks 2022
Toimetulekut toetavate teenuste saajate arv	Vähenenud
Renoveeritud sotsiaalkorterite arv	Valla 4 korterelamu sotsiaalkorteri remont teostatud
Üksielavate eakate toimetuleku kaardistamine, vajaduste uuring	Teostatud
Alajõe päevakeskuse tasuvusanalüüs	Teostatud
Perearsti visiitide arv	Vähenenud
Töötute arv	Vähenenud
Erivajadustega inimestel võimaldatud ligipääs randa	Teostatud
Toimetulekut ja hoolekannet toetavate teenuste vajaduse uuring	Teostatud

HARIDUS**Eesmärk**

Väljalangevuse vähenemine ja õppe ning kasvatusel võimaluste mitmekesistamine Alajõe valla elanikele.

Tegevused

- Eralasteaedade teenuse toetamine Alajõel ja Vasknarvas.
- Põhihariduse võimaldamine (transpordi korraldamine kooli ja koju).
- Keskkooli võimaldamine (transpordi korraldamine kooli ja koju).
- Parimate lõpetajate tunnustamise ürituste korraldamine.
- Täiskasvanutele suunatud õppimisvõimaluste tutvustamine.
- Huvialaringides osalemise toetamine.

Indikaatorid

Tulemusnäitaja	Muutus aastaks 2022
Gümnaasiumi lõpetajate arv	100% gümnaasiumi astmes õppijatest
Lasteaiakohaga kindlustatud laste arv	100% kõigist lasteaiast lastest
Huviharidusasutustes õppivate koolinoorte osakaal	Kasvanud
Huviringides osalevate õpilaste osakaal	Kasvanud
Põhikooli lõpetajate arv	100% kõigist kooliealistest

KULTUURI JA VABA AJA VEETMISE VÕIMALUSED**Eesmärk**

Peipsiäärsetel traditsioonidel põhinevad harrastused ja enesearendamise võimalused lähtuvad rahvuslikust ja paikkondlikust kultuuritraditsioonist, on jätkusuutlikud ja edendatavad. Vallas korraldatakse mitmeid avalikke kultuuriüritusi, arendatakse ja elavdatakse seltsitegevust, kaasates valla elanikkonna kõiki vanusegrupe, viiakse läbi erinevatel teemadel koolitusi ja täiendõpet.

Alameesmärgid

- Raamatukoguteenuse arendamine: elanike enesetäiendamise toetamine ning selleks juurdepääsu tagamine kirjandusele ning muule kirjalikule, visuaalsele või auditiivsele teabele.
- Mitmekesiste harrastus- ja seltsitegevuste võimaluste loomine.
- Erinevate sportimise – ja vabaajaveetmise võimaluste pakkumine elanikele.
- Noorte kaasamine kultuurielu korraldamisesse.
- Lastekaitse Liidu Remniku õppe- ja puhkekeskuse kompleksi väljaarendamine.

Tegevused

- Raamatukogude täiendamine uute teavikutega ja IT-võimaluste edasiarendamine.
- Kirjandust ja raamatukoguteenust propageerivate ürituste korraldamine.
- Harrastuskollektiivide ja isetegevuskollektiividele suunatud kultuuriprojektide toetamine.
- Rahvusvähemuste organisatsioonide toetamine.
- Teadurite, tudengite ja harrastusuurijate teenindamine ja nende kaasamine valla ajaloo ning looduskeskkonna uurimisele.
- Vabahariduskursuste ja loengute toetamine.

- Kultuuripärandit tutvustavate näituste ja muude vabaharidusürituste korraldamine.
- Etenduste andmise ja uuslavastuste ettevalmistamise toetamine.
- Loometegevuse ergutamine ja mitmekesistamine, tingimuste loomine uutele tegevusvormidele.
- Valla nimiürituste stabiilsema mitmeaastase rahastamissüsteemi väljatöötamine.
- Traditsiooniliste ürituste korraldamine piirkonna tuntuse tõstmiseks, võttes aktiivselt kasutusele üldplaneeringuga kavandatud puhkealad ja külaplatsid.
- Osalemine Euroopa Liidu institutsioonide rahastatavates programmides ja teistes rahvusvahelistes kultuurikoostöö projektides.
- Piirkondlike noorteürituste ja -projektide elluviimine.
- Valla munitsipaalmaadele tervise- ja suusaraja rajamine.
- Matkaradade võrgustiku väljaarendamine.
- Koostöös naaberomavalitsuste ja maaomanikega matka- ja maastikusõidukiradade võrgustiku täpse asukoha määramine ja väljaarendamine (projekti koostamine, radade rajamine).
- Matkaradade rajamisel tekitada lühemad ringid, vältimaks liikleja huvi kaotust ja väsimuse teket.
- Puhkuse võimaldamiseks rajada radade äärde maastikuliselt väärtuslikesse ja sobivatesse kohtadesse piisavalt tihedalt (2-3 km vahemaa tagant) puhkepaiku.
- Korraldada aastaringne radade ja puhkepaikade hooldus, sh prügikastide tühjendamine.
- Matkarajad varustada viitadega (juhendavad sildid).
- Vajadusel võtta kasutusele meetmed metsa koormustaluvuse tõstmiseks ja/või rannaluidete kaitsmiseks (nt laudteede/treppide paigaldamine, loodusliku multšimaterjali kasutamine raja katteks vms).
- Mänguväljakute rajamine elamupiirkondadesse pikemas perspektiivis elanikkonna kasvamisel.
- Terviseradade ja liikumisspordi uuringute tegemine.
- Tervise liikumisürituste korraldamise toetamine.
- Supluskohtade hooldus.
- Külaplatside ehitus koos vajalike kommunikatsioonidega, temaatilise skulptuuri (igasse külasse sobilikuga) ja parklaga.
- Multifunktsionaalse keskuse ehitamine rahvamaja, raamatukogu, vallamaja ja tervisekeskuse paiknemiseks.

Indikaatorid

Tulemusnäitaja	Muutus aastaks 2022
Raamatukogude külastajate arv	kasvanud
Raamatukogu teavikute arv	kasvanud
Laenutuste arv raamatukogudes	Kasvanud
Tegutsevate harrastusringide arv	kasvanud
Harrastusringides osalejate arv	kasvanud
Lugejakoolituste, raamatut populariseerivate ürituste ja näituste arv raamatukogudes	2 korda aastas

Etenduste arv	Kasvanud
Kontsertide arv	Kasvanud
Külastajate arv	Kasvanud
Kultuuriprojektide elluviimiseks eraldatud toetused	2 korda aastas
Tänapäevased, elanikele kättesaadavad sportimisvõimalused	1 spordiväljak rajatud; 1 matkarada rajatud 1 tervise- ja suusarada rajatud
Liikumisradade arv	3-4
Multifunktsionaalse keskuse rajamine	Eelprojekt valmis
Supluskohad Alajõel, Karjamaal, Uuskülas ja Vasknarvas	4 nõuetele vastavat supluskohta

ELUKESKKOND

Uute puhkebaaside rajamine eeldab turu nõudlust välituristide tuleku näol. Suurte tööstuslike linnade elanike lühiajalise puhkuse korraldamine eeldab teenindus- ja transpordiprobleemide lahendamist, puhkepiirkondade planeerimist, heakorramist ja esmajärjekorras vajalike objektide väljaehitamist (külalissadamad, juurdepääsud, parklad, vetelpääste, side jne).

Alajõel on perspektiivikas rajada järgmisi puhkekohti: temaatilised turismitalud, spordiplatsid, golfiväljakud, teedeäärsed peatus- ja puhkekohad, kultuurimälestiste külastuskohad, vaateplatvormid, linnuvaatlustornid. Omaette huviobjektideks võiksid kujuneda pärandkultuurimaastikud.

Arendada on vaja talvist turismi, mis annab kohalikele elanikele aastaringset tegevust. Talvel on püsielanikke Alajõe vallas 390-600 inimest. Suvehooajal on rahvast ca 20 korda rohkem, kui talvel. Suvel võib pakkuda suvitajatele majutusteenust, talvel nt. grillimist ja räätSAMATKU jää.

Alajõe valla üks prioriteet on puhke- ja turismimajanduse edendamine ning koostöö naaberomavalitsustega Peipsi põhjaranniku puhkeala väljaarendamisel.

Eesmärk

- Säilitada ja väärtustada väljakujunenud miljööväärtuslike piirkondi, arendada neid edasi.
- Soodustada ettevõtluse arengut ning arendada ja mitmekesistada puhkemajandust, arvestades maastiku taluvusvõimega.
- Võimaldada kohapeal uute äriterritooriumite kasutuselevõtmist majandustegevuse elavdamise ja töökohtade loomise eesmärgil.
- Tagada kvaliteetne elukeskkond, teenuste kättesaadavus ja mitmekülgsed vaba aja veetmise võimalused.

Tegevused

- Alajõe kui turismi sihtkoha tutvustamine: välismeediale suunatud turundustegevused, reisikorraldajatele suunatud turundustegevused, osalemine turismiturundusüritustel, turismialaste reklaam- ja infomaterjalide tootmine ja levitamine eri kanalite kaudu (trükised, ajakirjandus, turismiveeb, otsepostitus).

- Turismi ettevõtjate koolitamine ja koostöö tugevdamine.
- Kultuuri- ja loodusturismi toote arendamine.
- Majutus- ja teenindustevõtete kaasamine turismiinfo levitamisega.
- Turismistatistika kogumine ja analüüs ning saadud info rakendamine turismi edendamisel.
- Turistide liikumisvõimaluste parandamine, sh liikumispuudega inimestele.
- Avalike biotualettide olemasolu tagamine.
- Unikaalse arhitektuuri ja miljööalade eksponeerimine, tutvustamine ja kaitsmine.
- Restaureerimisprojektide koostamine, sh Vasknarva linnuse varemete konserveerimine.
- Mälestiste tähistamine ja infotahvlite paigaldamine.
- Muinsuskaitsealase teavitustöö korraldamine.
- Miljööväärtuslike alade ja ehitiste inventariseerimine.
- Olulisemate rajatiste tagamine puhkepaigas (lauad, pingid, tualetid, kaanega prügikastid ja infotahvlid).
- Puhkealade avaliku kasutuse ja juurdepääsu tagamine: korraldada parkimine vastavalt parkimismääradele ja ala kasutamise intensiivsusele.
- Alajõe külaplatsi puhkeala rajamine koos laste mänguväljakuga, biotualettide paigaldus, üle luidete laudteede ehitus, vaateplatvormi ja laululava püstitus.
- Telkimisalade rajamine matkajatele ja looduses viibijatele/puhkajatele Peipsi järve rannala piirkonda.
- Huvipunktide ja ilusa vaatega kohtade puhastamine vaadete avamise eesmärgil võsast või väheväärtuslikust kõrghaljastusest (kuivanud või varisemisohhtlikud puud).
- Alajõe külas asuva Jumalaema Sündimise kiriku ja Vasknarva külas asuva Prohvet Eelija õigeusu kloostri arhitektuurimälestistena kaitse alla võtmine.
- Koostöös naaberomavalitsustega turismi- ja hooajalise puhkemajanduse arendamine, hajutades koormust ettevalmistatud ja infrastruktuuriga varustatud puhkealadele mööda Peipsi põhjarannikut.
- Avaliku juurdepääsu tagamine Katase kadakale.
- Avalike juurdepääsuvõimaluste tagamine rannale ning nende korrashoid.
- Võimaluste tagamine jäätmete kogumiseks, jäätmemajanduse arendamise seisukohalt elanikkonna kaasamine ja teadlikkuse tõstmine.
- Puhkemajandusliku informatsiooni kättesaadavuse tagamine valla kodulehel.
- Vasknarva kanalite taastus- ja puhastustööd.
- Infotahvlite, asustatud kohtakaartide ja teeviitade paigaldamine valla külaliste/turistide orienteerumise hõlbustamiseks.
- Lagunevate suvilakomplekside taaskasutusele võtmine või likvideerimine.
- Teadusturismi (teadustöö, koolitus) arendamise võimaluste analüüsimine.
- Prügikoristusprojektide läbiviimine (nt „Teeme ära!“).

Indikaatorid

Tulemusnäitajad	Muutus aastaks 2022
Turismialaste reklaam- ja infomaterjalide (trükised, ajakirjandus, turismiveeb, otsepostitus) tiraaž	Brošüürid Info kajastamine 2 üle-eestilises, 1 maakondlikus turismiveebis Info uuendamine valla kodulehel, infolehe toimetamine 1 x kuus
Turismiturundusüritustel osalemise arv	1 kord aastas
Turismi ettevõtjate koolituste arv	1 kord aastas (vastavalt vajadusele)
Turismialase statistilise andmebaasi loomine	Teostatud
Turismiuuringute ja analüüside arv	4
Aktiivses kasutuses vanade suvilakomplekside arv	5% tõusnud
Avalike tualettide arv	Vastavalt loodud puhkealade vajadusele
Telkimisalade arv	6
Restaureerimisprojektide arv	2
Ehitustegevusega seotud rikkumiste arv	Vähenenud
Korraldatud parkimisalade arv	5
Munitsipaliseeritud alad (m ²)	vt. üldplaneering Tabel nr 1
Alajõe jõe puhastamise projektide arv	2
Korraldatud veekogude arv: Alajõgi, Karjamaa oja	2
Viitade ja infosiltide olemasolu osakaal külastuskohtade arvust	75% vaatamisväärsustest, teenusasustustest on varustatud viitade ja/või infosiltidega
Teeme Ära algatusel osalemiste tihedus	Iga-aastaselt

TEHNILINE INFRASTRUKTUUR

Tehnilise infrastruktuuri arengu kitsaskohad on ühisveevärgi ja kanalisatsiooniprojekti elluviimine ja valla teede seisukord ning külalissadamate puudumine. Nende probleemide lahendamine võib eeldatavalt aidata kaasa valla muutmisele atraktiivsemaks elu- ja ettevõtluskohaks. Teede remondi tulemusena paraneb ühistranspordi liiklus, mis omakorda parandab teenuste kättesaadavust Vasknarva-Jõhvi teeäärsetes kantides.

Turismimajanduse arenedes tuleb tähelepanu pöörata ka külastajate arvu kasvuga kaasnevale reostuskoormuse tõusule – eelkõige jäätmete osas. Turismimajanduse jätkusuutlikuks arendamiseks tuleb lisaks jäätmekäitlusele lahendada ka liikluskoormuse kasvuga kaasnevad probleemid ning rajada täiendavaid parkimiskohti ja kaasajastada külade tänavavõrgustikku teeviitade ja infosiltidega.

Eesmärgid

Tehnilise infrastruktuuri arengu ja läbiviidavate tegevuste eesmärgiks on luua vallas kaasaegne elukeskkond nii kohalikele elanikele kui ettevõtetele ning muuta vald atraktiivseks sihtkohaks turistidele luues soodne keskkond võimalikele investeeringutele.

Tegevused

- Teede korrastamise, kergliiklusteede rajamine, teedevõrgustikuga liitumise võimaluste otsimine koostöös naabervaldadega.
- Külalissadamate infrastruktuuri arendamine koostöös naabervaldadega ja turistide vastuvõtuks sobivate tingimuste loomine.
- Teavituskampaania korraldamine sadamate reklaamimiseks.
- Turismistrateegia ja valdkonna arengukava koostamine.
- Jäätmekäitlusvõimaluste arendamine ja korraldatud jäätmeveo üleandmine jäätmeveo ettevõtete riigihanke korras.
- Avalike jäätmekonteinerite ning infosiltide lisamine vaatamisväärsuste ja avalike kohtade juurde.
- Jõhvi Vasknarva maantee remont ning kruusakattega maantee viimine täies ulatuses mustkatte alla.
- Alajõe-Vasknarva maantee remont ja Vasknarvast põhja suunas Narva viiva tee renoveerimine.
- Teede hooldus turvalisuse tagamiseks nii kohalikele kui turistidele.
- Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni etapiviisiline väljaehitamine valla territooriumil pikemas perspektiivis valla elanikkonna ja valla finantsvõimekuse suurenemisel.
- Alajõe-Jõhvi ja Alajõe-Iisaku suunal ühistranspordi liikumissageduse tihendamine.
- Remniku, Vasknarva ja Uusküla kantides AIP (avalik internetipunkt) teenuse tagamine.
- Alajõe külas endise jalakäijate silla renoveerimine.

Indikaatorid

Tulemusnäitajad	Muutus aastaks 2022
Kattega teede osakaalu kasv %	10%
Rajatud kergliiklustee jalakäijatele ja tervisesportlastele	Rajatud 1 kergliiklustee
Ühistranspordi kasutajate arvu kasv %	20%
Ühistranspordiliinide tehtavate reiside arvu kasv %	20%
Sadamate külastajate arvu kasvamine %	25%
Veevõrku ühendatud majapidamiste osakaal vallas %	20%
Korraldatud jäätmeveo piirkonnaga seotud majapidamiste ja ettevõtete osakaal vallas %	100%

ETTEVÕTLUS

Ettevõtluse arendamiseks on valla arengueesmärk luua uute ettevõtete rajamiseks ja investeeringute kaasamiseks sobiv keskkond ning olemasolevate ettevõtete jätkusuutlikkuse tagamine läbi stabiilse ettevõtluskeskkonna loomine vallapoolse toetusega. Olemasolevate ettevõtete edukus ning uute ettevõtete loomine tekitab juurde kohalikele elanikele töökohti ning seeläbi suurendab valla tulubaasi.

Ettevõtluse juures tuleks tähelepanu pöörata valla ettevõtluskeskkonna sesoonsusega ja ühekülgusega kaasnevale ohule. Lisaks kalanduse ja turismivaldkonna ettevõtetele tuleks soodustada ka kolmandates valdkondades tegutsevate ettevõtete rajamist ja kasvamist.

Eesmärgid

- Soodne ettevõtluskeskkond - arenenud infrastruktuur, väljakujunenud ettevõtluspiirkonnad ning mitmekesised investeerimisvõimalused.
- Toimiv ettevõtlusalane koostöö kõigil tasanditel.
- Vallas on loodud uued ettevõtted ja seeläbi vähemalt 50 uut töökohta.
- Uute investeeringute kaasamine piirkonda.
- Valla ettevõtete tegevusvaldkonna laiendamine kalandusest ja turismist sõltuvuse vähendamiseks.
- Turismiinfrastruktuur on paranenud ning seeläbi loodud turistidele soodsad tingimused valla vaatamisväärsuste ja teenindusasutuste külastamiseks.

Tegevused

- Ettevõtlusstrateegia ja valdkonna arengukava koostamine.
- Alternatiivse maamajandustegevuse (siia alla kuuluvad näiteks: maaturism, toiduainete töötlemine, mittetraditsiooniline tootmine jne) alustamise toetamine.
- Teavitustöö, nõustamistegevuse ja koolituste läbiviimine ettevõtlikkuse ja ettevõtlusvõimaluste kohta valla elanikele.
- Pidev valla ettevõtluskeskkonna seisundi analüüsimine ning tulevikuvõimaluste hindamine.
- Teiste valdade ja regioonide kogemuste hankimine ja vahendamine.
- Ettevõtluskeskkonna monitooring ja vajadusel pakutavate teenuste ja abi korrigeerimine.
- Ettevõtluskeskkonna ja investeerimisvõimaluste tutvustamine messidel jt kontaktüritustel.
- Vallavalitsuse poolne kiire ja korrektne asjaajamine, tegevuslubade andmine ja igakülgne infovahetus.
- Ettevõtjate innovatsioonikultuuri ja -teadlikkuse tõstmine koostöös kõrgkoolide, kompetentsikeskuste ja teadus-arendusorganisatsioonidega.
- Koostöövõimaluste, spetsialistide ja koostööpartnerite kaardistamine ja kasutamine.
- Vallapoolsete ettevõtlustoetuste jagamine uute töökohtade loomiseks.
- Valla turundamine - ettevõtluskeskkonda ja investeerimisvõimalusi tutvustavate infomaterjalide tootmine ja levitamine (trükised, multimeedia, veebileht, reklaam, PR-artiklid ja -saated).

Indikaatorid

Tulemusnäitajad	Muutus aastaks 2022
Vallas registreeritud äriühingute arvu kasv %	10%
Ettevõtjate rahulolu määr ettevõtluskeskkonnaga	70%
Ettevõtete ellujäämismäär %	80%
Maamajandusega tegelevate ettevõtete arv	3
Teenindusasutuste külastajate arvu kasv %	25%
Valla toetusmeetmete abil tekkinud töökohtade arv	10

VALITSEMINE**Eesmärgid**

Kohaliku omavalitsuse üksuse haldusvõimekuse suurendamine, et tagada valla strateegiliste eesmärkide täitmine juhtimis- ja koostöövõimekuse ning ameti- ja erialase võimekuse tõstmise ja parimate praktikate kasutamise kaudu. Valitsusasutuste üldise kaasamisvõimekuse ning analüüsisuutlikkuse tõstmine. Suurendada võimalikku tulubaasi, mille abil parandada valla elu- ja ettevõtluskeskkonda. Tulubaasi suurendamiseks luua vallas soodne elukeskkond kohalikele ja atraktiivne piirkond uutele elanikele.

Tegevused

- Valdkondlike arengukavade koostamine teadmistepõhise planeerimise eesmärgil.
- Valdkondlike analüüside ja küsitluste läbiviimine.
- Strateegiliste dokumentide ja tegevuskavade arengudokumentide koostamise korraldamine.
- Valla ametiasutuste välisprojektide koordineerimine ja seire.
- Keskpikkade finantsprognoside koostamine.
- Eelarve koostamine valla arengueesmärkidest lähtuvalt.
- Rahavoogude võimalikult täpne planeerimine.
- Koolitusprioriteetide väljatöötamine, heakskiitmine ja selle alusel koolitustegevuse korraldamine vallavalitsuse ja vallaasutuste töötajatele.
- Avaliku sektori arendamise ning teadmistepõhise poliitika kujundamise ja elluviimisega seotud koolitus- ja arendusprojektide läbiviimine.
- Partnerlussuhete arendamine naabervaldadega, koostöökogudega ja omavalitsusliitudega.

Indikaatorid

Tulemusnäitajad	Muutus aastaks 2022
Arengudokumentide kooskõlastuse protsent %	100%
Planeeringute kooskõlastuse protsent %	100%
Läbiviidud valdkondlike uuringute arv	4
Audiitori hinnang valla konsolideeritud majandusaasta-aruandele	Positiivne
Läbiviidud projektide edukusmäär	100%
Valla ettevõtjatega koostöös läbiviidud projektide osakaal kogu	50%
Elanikkonna kaasamiseks kulunud tundide arv aastas	300
Tänavanimetuste ja majade aadressandmete kaasaegsus	99%

3. Investeeringute kava

VALDKONNAD	aasta	VE	EK	RE	EF	EL F
ELUKESKKOND						
Tänavaviitade ja infotahvlite-kaartide paigaldamine Uuskülas, Alajõel, Vasknarvas, Karjamaal, Remnikus	2015 mai-juuni	X		X		
SOTSIAALHOOLEKANNE						
Uuskülas sotsiaalkorteri remontimine	2018	X				X
KULTUUR						
Alajõe Külaplatsi rajamine koos temaatilise skulptuuriga	2015	X				X
Muuli rajamine Remniku ojalet	2019	X	X	X	X	X
Väikesadama ehitamine Vasknarvas	2015-2017	X	X	X	X	X
Väikesadama ehitamine Alajõel	2015-2017	X	X	X	X	X
Matka- ja terviseraja loomine ranna-alal valla munitsipaalmaal luiteharja vaateplatvormiga Alajõel	2020	X			X	X
TEED JA KOMMUNIKATSIOONID						
Kergliiklusteede ehitamine Alajõe-Karjamaa	2015-2016	X	X		X	X
Valla külade tänavavalgustuse paigaldamine ja moderniseerimine	2015-2016	X		X	X	
Vasknarva kanalite taastus- ja puhastustööde teostamine	2015-2016	X	X			
Parkla rajamine Alajõel	2015	X			X	X
Parkla rajamine Uuskülas	2016	X			X	
Vasknarva bussi lõpp-peatuse tagasipöörde platsi rajamine	2017	X			X	
Kergliiklusteede ehitamine Uusküla-Alajõe	2019-2020					

VE – valla eelarve; EK – erakapital; RE – Riigi eelarve; EF – Eesti fondid ; EL F – Euroopa Liidu Fondid